

Brassói Lapok

XXXVIII. évfolyam
104. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Szombat
1932. évi május 7

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre havonként 60 lej, postai szétküldéssel; Brassóban és mindazon helységeken, ahol a kihordás nem posta útján történik, a kihordónak a kézbesítési díj külön megfizetendő. Ez a kézbesítési díj Brassóban havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — Az előfizetési díj átutalható postautalványon vagy fizethető nyugta ellenében a lap utolsó oldalán felsorolt pénzbeszedő-megbízottaink kezéhez. Magyarországon postatakarékpénztári számlánk száma 12.174. **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldal elhelyezve 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

A resicai tanulság

A resicai bányaművek tisztviselői és munkásai megkapták pár hónapi elmaradt járandóságukat. Abból a huszonhárom millióból utalták ki ezt nekik, amit az állam a rég teljesített szállításokért fizetett a vállalatnak.

A tudósítás szerint öröm állt a hához Resicán, a pénz pedig nem állt meg hanem elindult jókedvű körutjára. Nyomában mindenütt élet, forgalom, felfrissülés támadt, mintha varázsvessző szaladt volna végig rejtett kincsforrások fölött. A munkás és tisztviselő fizetett és vásárolt, vásárolt és fizetett. S ahogy fizetett, iparos, kereskedő is mindjárt vásárolhatott és fizethetett — adót.

De talán nem is olyan nagy még a boldogság Resicán, aminőnek a váratlan csoda hatása és hangulata az első pillanatban mutatja. Hiszen még csak februárig kapták meg fizetésüket — az áldozatot, a nyomorúságot —, a hivatalnokok és munkások s az átszenvedett mártírság sebei rajtuk és a közéleten sokkal mélyebbek és súlyosabbak, semhogy néhány hónap hátrálék kiutalása anyagi és lelki felszabadulást, gazdasági megváltást, kilátásos jövőt jelenthetne.

Resica csak példa, szerencsés példa rá, hogy mit jelent az, ha a kormány a kibontakozást nem a terhek tömegének lavaszerű nekizudításában, az életerő, a vállalkozó kedv agyonnyomásában, hanem a munka, a kereséskialakom, a gazdasági vérkeringés előmozdításában keresi. Nincs az a külföldi kölcsön s belföldi bevétel, ami szabadabbá tenné a konszolidáció útját, ha maga az állam szenvedő passzivitásra kényszeríti a társadalmat.

Hat és fél milliárd csak a külföldi tartozások esedékes törlesztési részleteinek összege, tizenegy milliárd a belföldi kötelezettség, több mint egy milliárd a nyugdíj és fizetéshátrálék. Lehet-e ezt a borzalmas teherterítelt másképp, mint a munka megindításával, a köteleesség, felelősség és tisztesség organizálásával, a biztonság és bizalom megszilárdításával csökkenteni?

A kormány, mint az ábra mutatja, maholnap a narancs héjával marad; a kiadott, agyonnyomott, életheletőségétől megfosztott néptől hiába követel újabb áldozatot, megadja magát s nem hal meg, de nem is fizet. A kincstár pedig, amelyik még a békáról is szőrt akar porotfólg, újabb elismerő oklevelet kérhet a külföldi hitelezőktől; megkapja az aranygyapju diszes tokját, a hálás vállalkozó, de magát az aranyat, a gyaprut már nem. Elérkezik az a végzetes pillanat, mikor külföldi kölcsön nem lesz, ellenben idehaza sem lesz már, aki pénzt adjon az államnak.

A francia tőke feje miért fájjon hát jobban a kormánynak, mint a román állam annyi millió polgárát? Nem lehetne egy újfajta okos pelikán módjára a más pénzével táplálni a haza gyermekeit? Nem élhetne Románia is a moratórium jogával, mielőtt minden elpusztul a kifejező való beteges bókólásban?

Resica csak huszonhárom milliót kapott s már lendületbe jött tőle az élet; ha a külföldnek szánt hat milliárd itthon maradna s minden tisztviselő, minden nyugdíjas, minden vállalat, minden más hitelező megkapná belőle a maga követelesét s egyidejűleg minden prédálásnak és panamának is végetvetnének, micsoda mesés élet indulhatna meg! Elérkezzen a gondolkodni.

Mégis fölöttébb aggódunk, megkapják-e Resicán csakugyan azt a huszonhárom milliót?

KEDVEZŐ JELEK EGY ÚJ KÖLCSÖNRE

Eggyel szaporodott a szakértők száma és a jelek szerint a pénzügyi tanácskozásokban döntő fordulat várható

Argetoianu külön tanácskozásai. Egyelőre negyven milliót kapnak a tisztviselők és nyugdíjasok a milliárdon felüli követelésükre

Meghosszabbítják az interimárok kártékony uralmát

Bukarest, május 5.

A francia szakértőkkel való tanácskozás után szerdán délelőtt Argetoianu pénzügyminiszter külön tanácskozott a maga vezérkarával a pénzügyminisztériumban. Bratescu államtitkár és Mihailescu pénzügyminisztériumi vezértitkár vezetése alatt az összes osztályigazgatók megjelentek Argetoianu előtt s jelentést tettek, hogy a francia szakértők mit és hogyan végeztek eddig a pénzügyminisztériumban.

Argetoianu tudomásul vette a jelentéseket s aztán újabb utasításokat adott a vezérigazgatóknak...

SZAPORODIK A SZAKÉRTŐK SZÁMA...

A francia ellenőrzéssel kapcsolatban várható pénzügyi események egyebként, — a jelek szerint —, forduló ponthoz érkeztek. Szerdán újra szaporodott a szakértők száma, amennyiben Bukarestbe érkezett Bolger ur, Auboin másik munkatársa és barátja. Érkezése azért jelenthet fordulatot, mert vele együtt jött vissza Bukarestbe a francia követ is, Puau ur.

Puaux hetek óta Párisban tartózkodott. Elutazása körülbelül arra az időre esett, amikor a francia szakértők első csoportja utnak indult, vagyis arra az időre, amikor az ellenőrző felülvizsgálatra vonatkozólag a román kormány újabb jelentős francia támogatás reményében megegyezett. A bukaresti francia követ Párisba ment, a francia szakértők pedig Párisból Bukarestbe jöttek. Minden tulzott kombináció nélkül elfogadható az a magyarázat, hogy a két utazás között összefüggés volt. Puaux francia követ azért utazott Párisba, hogy az esetleges államkölcsönrel kapcsolatban tárgyaljon és utasításokat kérjen a kormánytól.

Bukarestben jelentőséget tulajdonítanak annak is, hogy Puaux egy újabb francia szakértő kíséretében érkezett vissza Bukarestbe.

ARGETOIANU ÉS AUBOIN...

Argetoianu pénzügyminiszter szerdán délután fogadta Auboin francia szakértőt, akivel hosszú tanácskozást folytatott. A beavatottak szerint a tanácskozás során a Nemzeti Bank és az állam közötti viszony került szóba, különös tekintettel arra a sok kötelezettségre, ami az államot a Nemzeti Bankkal szemben terheli. Auboin tisztába akart jönni azzal, hogy milyen hatással lenne az államháztartásra az az új bankjegykibocsátás, amire fedezetet esetleg Franciaország nyújtana a Nemzeti Banknál elhelyezett aranyrudakban.

Argetoianu és Auboin tanácskozásáról nem adtak ki semmi jelentést s így nem lehet tudni, hogy történt-e valami megállapodás, vagy nem. Nem tartja szükségesnek a kormány a közvélemény tájékoztatását arra vonatkozólag se, hogy vajon Puaux milyen eredménnyel jött vissza Párisból s miért vált szükségessé az újabb szakértőnek a jelentkezése.

Politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy jelentős esemény a kölcsöntárgyalásokkal, vagy az új bankjegykibocsátással kapcsolatban nem történhetik mindaddig, amíg a francia választások végleg be nem fejeződnek s a jelenleg francia kormány nem tudja, hogy marad-e a helyén s ha nem marad, milyen mértékű befolyást gyakorolhat a választások eredménye után kialakuló új francia kormányra.

40 MILLIÓ A TISZTVISELŐKNEK ÉS NYUGDIJASOKNAK

Szerdán délelőtt végre intézkedett a pénzügyminisztérium, hogy 40 milliót utalványozzanak ki a vidéki pénzügyigazgatóságoknak a nyugdíjasok és állami tisztviselők elmaradt járandóságainak részbeni kiegyenlítésére. Nagyon csekély összeg ez ahhoz az egy milliárd 200 millió összeghez viszonyítva, amivel az állam a nyugdíjasoknak és a tisztviselőknek a jelen pillanatban tartozik. Valamit azonban enyhít a nyomoron s egyben jele annak az új rendszernek is, amit a francia szakértők javasoltak s amely szerint ezentul az állam pontosan fog fizetni a tisztviselőknek és nyugdíjasoknak, abban az arányban, ahogyan azt az államkincstár helyzete megengedi.

ni a tisztviselőknek és nyugdíjasoknak, abban az arányban, ahogyan azt az államkincstár helyzete megengedi.

Teljes fizetést és teljes nyugdíjat tehát aligha utalnak ki ezután, viszont arányosan juttatnak mindenkinek abból, amit az állam erre a célra fordíthat.

Erre céloz talán a közoktatásügyi miniszter legutóbbi hivatalos közleménye is, amely a Neamul Romanesc-ben, a miniszterelnök lapjában jelent meg. Ebben a közleményben Jorga leszögezi, hogy

ő már régen látta a helyzetet és tudta azt is, hogy a tantestület tagjait nem lehet rendesen fizetni.

Három lehetőség között kellett választania: 1. A tantestület létszámának egy harmaddal való csökkentése; 2. a fizetések felére való csökkentése; 3. a késedelmes fizetésiutalások megtérése. Legjobb megoldásnak ezt a harmadik lehetőséget tartotta s az a meggyőződése, hogy minden becsületesen gondolkodó ember neki ad igazat. Egyébként most már ígérheti, hogy ezentul nyújtani tudja a tantestületnek azt, ami a megélhetést biztosítani fogja. A fizetések eddigi visszatartása kizárólag az államkincstár átmeneti jellegű helyzetével magyarázható.

Ezután rendesebbek lesznek a fizetésiutalások, viszont csak abban a mértékben, ahogyan azt a helyzet megengedi. Elvileg tehát megmaradnak a régi fizetések, gyakorlatilag azonban számolni kell az eddigi fizetések csökkentésével.

Összehívják-e a parlament rendkívüli ülészakát?

A Jorga-kormánytól kinevezett interimár bizottságok mandátuma június 10-én lejár. Amennyiben tehát eddig az időpontig a parlament nem tudná megszavazni a meghosszabbításra vonatkozó törvényjavaslatot, úgy

a törvény szerint ki kell iratni a közgazgatási választásokat.

Argetoianu belügyminiszter ezzel a kérdéssel kapcsolatban hosszas tanácskozásokat folytatott Ducával, a liberális párt elnökével. Kiszivárgott hírek szerint létre is jött közöttük a megállapodás, amiből következtetni lehet arra, hogy mennyire volt komoly az a kormány elleni harc, amit a liberális párt olyan nagy hangon jelentett be

A megegyezés szerint Argetoianu belügyminiszter rövid törvényjavaslatot készít az interimár bizottságok mandátumának meghosszabbítására vonatkozólag.

Ezt a törvényjavaslatot a május végére, vagy június elejére összehívandó rendkívüli parlamenti ülészak elé terjesztik, amennyiben — más szükségességek miatt is — a rendkívüli ülészak összehívására valóban sor kerül. Ha ez nem történne meg,

úgy királyi dekrétum meghosszabbítja meg az interimárok uralmát

a parlament utólagos jóváhagyásával, amint ez a választott városi és községi tanácsok feloszlásánál is történt.

A közeleg május 10-iki ünnepek alkalmával az elemi iskolai tanítótöbbség 71 tagját a Román Koronarenddel tüntetik ki. Mily balszerencsésük van ezeknek a tanítóknak!
Koronát kapnak.
De lejt nem.

A hivatalos lap meglehetősen nagy súlyt tulajdonít a kitüntéseknek.
Nyilván úgy gondolja, hogy a tanítók ezekből a medáliákkal kihúzzák január elsejéig.

A Neamul Românesc egyébként azt írja, hogy „Jorga miniszterelnök elhatározta az érdemesebb tanítók dekorálását.”
Felméri az a kérdés, hogy a tanítók szintén érdemesnek találják Jorgát a dekorációra?

Bukarestben tegnap megnyílt a világ legjobb matematikusainak nemzetközi értekezlete.

A tanácskozások első 24 óráját annak a kérdésnek szentelték, hogyan lehetséges medáliával ékesíteni azokat egy ünnepnapon, akik hétköznap még egy darab száraz kenyérre sem méltók?

Végül megállapították, hogy a matézis mai fejlettsége nem elegendő a probléma megoldására.

MÉRÉSZSÉG

A román husvéti ünnepek alkalmával, — írja az Adeverul, — több kormányparti képviselő ellátogatott abba a megyébe, ahol megválasztották őket.

Volt bátorságuk hozzá!

VILÁGOS, MINT A VAKABLAJ

A kormány hivatalos közlönye a múlt héten élesen támadó cikket írt az önző, kufarkodó, elanyagiasodott Európa ellen, amely azsoráskodik aranyával s meg akarja szorítani Románia önállóságát és függetlenségét.

Miután a cikk néhány nyugati nagyhatalomnak visszatetszett, másnap megcáfolták a közleményt. Harmadnap viszont megcáfolták a cáfolatot. Negyednap októktó közleményt bocsátottak nyilvánosságra arról, hogy mi is egy cikk és mi is egy cáfolat. Azaz, hogy a cáfolat alapján a cikk megerősítése, míg a cikk maga egyben cáfolat is.

E sok összevisszaság szinte már zavarba ejtett bennünket. Szerencsére ma a kormány helyreigazította a cáfolatot és kimagyarázta a helyreigazítást, közölve egyben azt is, hogy a kérdésben inkább nemleges, mint igenlő álláspontot foglal el s így a minisztérium külpolitikai orientációja nem lehet kétes.

Ehhez tartsa magát minden loyális polgár.

ISMÉT KEZDIK

Miután a román husvét is elmúlt, — mondja a hivatalos kommuniké, — ma az összes minisztériumok újra kezdik működésüket.

Érdekes.

Mi eddig azt sem vettük észre, hogy működtek, azt sem, hogy beszüntették működésüket s nyilván azt sem fogjuk észrevenni, hogy már ismét dolgoznak.

GYENGEELMÉJÜSÉG

Az ellenzéki lapok nagy felháborodással számolnak be egy tanár esetéről. Ezt a professzort igazságtalanul kidobták állásából. Miután született és négy kis testvérét kellett eltartania, kétségbeesetten szaladgált fűhöz-fához, hogy jogaihoz jusson.

Persze, nem ért el semmi eredményt sem, s így végül a parlamenthez és a kormányhoz fordult.

Erre becsukták a bolondok házába. Ámbár, kiáltja hangosan a bukaresti sajtó, épelméjű.

Ugyan kérem. Ez kizárt eset. Aki ettől a parlamenttől várja jogai érvényesítését, az feltétlenül eszelős.

(m. i.)

Vérző fej a gazdasági válság frontján

Véres bosszu az árverés miatt

A kilogrammos súlyokkal agyba-főbe verték a végrehajtató képviselőjét

Marosvásárhely, május 5. Tragikus fináléval végződött a kisküüllőmegyei Kőrödszentmárton községben a legszomorúbb és leggyakoribb hatósági aktus, az adóvégrehajtás. Kohn Márton marosvásárhelyi szesznyagkereskedőnek 7000 lejes követelése volt névkonánál, a kőrödszentmártoni Kohn Márton vendéglősnél. Minthogy pénzéhez nem tudott hozzájutni, pert indított és a bírósági ítélet alapján szerdán megtartatta az árverést. Páll nevű könyvelőjét kiküldötte Kőrödszentmártonba, hogy az erzsébetvárosi törvényszék végrehaj-

tójjával fogatosítsa az árverést.

Az árverést megtartották és a követelés összegét sikerült felhajtani. Amikor azonban a szomorú aktus véget ért, a végrehajtott vendéglős fiával lesben állt s a vendéglőhöz tartozó fűszerüzlet mérlegéről elvett kilogrammos súlyokkal agyba-főbe verték a gyanútlan könyvelőt.

Páll a fején több súlyos sérülést szenvedett, úgy, hogy kórházba kellett szállítani. A végrehajtás miatt ilyen drasztikus módon bosszút álló vendéglős és fia ellen megindult az eljárás.

Óriási fontossága van a május 13-ikán összeülő kisanant-konferenciának

A Duna-konfederációról tárgyalnak a kisanant külügyminiszterei

Bukarest, május 5. A román diplomáciai szolgálat már megkezdte az előkészítő tárgyalásokat a május 13-án Belgrádban összeülő kisanant-konferenciával kapcsolatban. Politikai körökben úgy vélekednek, hogy ezen a belgrádi kisanant konferencián rendkívül fontos kérdések kerülnek megvitatásra s a hozott határozatoknak külpolitikai szempontból is nagy jelentőségük lesz.

Kétségtelen, hogy a belgrádi tárgyalások középpontjában a Duna-konfederáció terve, illetve a Tardieu-féle javaslat fog-

állani.

Nem lehetetlen, hogy amennyiben a kisanant államok a Tardieu-féle tervet nem fogadják el egészében, úgy új javaslatot dolgoznak majd ki a dunai államok együttműködésére vonatkozólag.

Másik fontos kérdése a konferenciának a reparációs probléma letárgyalása. Szükséges, hogy a három kisanant-állam egyöntetű állásfoglalással vonuljon fel a lausannei konferenciára s ezért Belgrádban lehetőleg egyeztetni kell a tanácskozó felek érdekeit.

A rádió az aviatika szolgálatában: rádióval irányított repülőflották

Szózat és zene az égi szférákból
Milánó fölött: beszélő és zenélő repülőgépek

Milánó, május 5. Leonardo da Vinci, amikor Milánóban a Sforzák udvarában dolgozott és közben a repülés problémájával foglalkozott, ő is aligha álmodhatta meg a lehetetlent is megkísérlő fantáziájával, hogy a Castello Sforzesco bástyái fölött, repülőgépek motorjainak bugása közben, az égi magasságból szózatok fognak elhangzani és a szózatok után zene hangjai hullámszövegként majd az egész város fölött. Pedig ez ma már szinte mindennapos jelenség Milánó égbén.

Az olasz aviatika, mely turisztikai és rekord-teljesítményekben éppen úgy, mint egyéni erőifejtésekben, az első helyet vívta ki magának, első akar lenni abban is, hogy

a rádiót bekapcsolja az aviatika szolgálatába

és ezek az uttörő kísérletek itt játszódnak le, Milánó fölött. Ezek a kísérletek pedig abból állanak, hogy

a magasban keringő repülőgépek, amelyekre rádió-vevőkészülék van felszerelve, a legközelebbi rádió-állomásba kapcsolódnak és az illető állomás leadásait rendkívül hatalmas hangerősítőkkel felfokozva, minyárt hallhatóvá is teszik a levegőben.

Jó két-három kilométernyi körzetben ad-

ják így tovább a rádió előadásait, beszédet és zenét, amelyet a motor bugása nem zavar. Olyan tiszták és érthetők ezek a továbbítások, hogy az égi zenére vigan táncolnak sok-sok házban, mert a repülőgépek rádió-továbbításai még a zárt ablakokon is behatolnak a lakásokba. (Igaz, hogy az olasz házakban a kettős-ablak rendszerét nem ismerik és az ablakok a legmodernebb házakban is szimplák.)

Amióta ezek a rádiós-repülőgép kísérletek folynak, az emberek, akik már annyira megszokták a repülőgépeket, hogy fel se figyelnek bugásukra, ismét az ég felé emelik orrukat, szemüket és fülüket, amerre csak elrepül fejük fölött egy-egy szónokló vagy zenélő aeroplán. Nem csak hallani, de látni is akarják ezt az új csodát.

Pedig különösebb látnivaló nincs rajtuk. Eppen olyanok, mint a többiek. A rádiókészülékből semmi sem látszik: a gépen azonban, a pilóta mellett, ott ül a rádiótiszt is, aki egymásután kapcsolja be a különböző rádióállomások hullámhosszait és a hangerősítők máris belöbögnek az űrbe a szónoklatokat és a — tánczenét.

De az olasz beszélő- és zenélő-repülőgépek nem állottak meg e kísérletnél. Italo Balbo, az olasz aviatika fiatal és zseniális minisztere, maga is felrepült egy ilyen rádió-repülőgépen Milánó fölé és onnan, a repülőgépből, rövid beszédet tartott, melyet a magasban keringő többi repülőgépe továbbított hangszórókon. Utána pedig a repülőgép kis leadóállomása gromofonlemezrel lejátszotta a „Giovinezza”-t, amelyet éppen oly tisztán lehetett hallani az egész városban, — éppen a vevő-rádiórepülőgépek révén —, mint akár Balbo beszédét.

Pár hete csak, hogy e kísérletek folynak és máris újabb, nagyszabású tervet dolgoztak ki, hogy a rádiót az aviatika szolgálatába még intenzívebben bekapcsolják.

Rádió-repülő-autóversenyt rendeznek május 22-én és 23-án, amelynek végcél-

ja Róma elérése május 24-én, a rádió útján adott parancsok révén.

Rómában Mussolini fogja a verseny résztvevőit és szemlét tart emberek és gépek fölött.

Tavaly már volt efféle verseny Itáliában: de abban csak autók vettek részt. Azt az Olasz Automobil Club rendezte a Rádió-társasággal együtt. Az idei verseny rendezésében már részt vesz az Aero Club is. Tavaly több mint ötszáz gépkocsi rohant a pompás országutakon Bolzonóból, Triesztből, Genovából, Torinóból, Milánóból, Palermóból: mind Rómába. Valamennyi autó fel volt szerelve rádióval. A legtöbbnél alig lehetett észrevenni a rádió-készülék, olyan ügyesen helyezték el egy-egy fémrudacska alakjában a miniatűr-antennát is. De voltak autók, amelyek szita-, mások rács-, háromszöges vagy négyszögű rádióvevőkészülékkel diszelegtek a rádió óskorából való készülékekkel. A vezető vagy társa fején ott volt állandóan a fülhallgató, mert a verseny intőző bizottsága vezetősege a különböző rádióállomások útján, ha nem is állandóan, de minden pilanatban adhatott utasítást minden egyes gépkocsinak az elektromosság láthatatlan hullámain. És míg a gépek százkilométeres gyorsasággal rohantak, a motorok dübörgése közben kellett „fogni” a rádióparancsokat, amelyek az utat is kijelölték, például ilyenformán:

— A milánói „A” csoport Bolognából Forli felé indul.

De az indulást, a benzintöltést, a megállást is rádióparancsok irányították és fogják irányítani most is. És hogy ellenőrizzék, vajjon a rádiót állandóan figyelik-e minden gépen, ilyen parancsok is hangzottak el:

— Hatvan másodperc múlva zenét adunk le. Bemondjuk a szerző és szerzőmény nevét. A zenedarabról és leadásáról, Rómába érve, jelentés teendő.

Rejtélyes, megfajított táviratokat is adtak le, a szavakat össze-vissza keverve, amelyeket azután értelmes mondatokba kellett fűzni.

A mostani repülő-rádió-autóversenyben mindezeket a feladatokat már nemcsak autók, hanem repülőgépeknek is meg kell oldaniuk — a levegőben. Az Aero Club máris kilátásba helyezte, hogy

több mint ötven géppel vesz részt a világ legmodernebb versenyében, amelyben az új kor két nagy találmányát, a rádiót és az aeroplánt kapcsolják egybe

és amely verseny beláthatatlan horizontokat nyit meg úgy az aviatika, mint a rádió terén.

(b. i.)

Tej-hetet rendeznek

Bukarest, május 5.

A földmívelésügyi minisztérium támogatásával az országos tej-központ a május 15-től 22-ig terjedő héten az egész országban tejhetet rendez, a tej-fogyasztás és ésszerű tejtermelés propagálására.

Ez alkalommal a tej-központ minden számottevő helységben propaganda-előadásokat rendeztet, sőt a bukaresti rádióban Argetoianu pénzügyminiszter és Jonescu-Sisest földmívelésügyi miniszter is beszédet fognak tartani a tejkultusz nemzetgazdasági jelentőségéről.

Argetoianu pénzügyminiszter különösen fontosnak tartja a tejkultusz terjedését.

Neki már minden adóalany régen leadta a tejet. Erről beszélne már egyszer.

Jelentkeztek a likvidációs-törvény első fecskei

Arad, május 5.

Az aradi törvényszéknel ma, csütörtökön délelőtt nyújtották be az első kérést a bírói likvidációs törvény alapján. A kérést Orbán István butorgyáros adta be, kérve, hogy a törvény rendelkezései alapján likvidálják a már kényszeregyezségi eljárás alatt levő vállalat ügyeit. 1929-ben kérte a kényszeregyezséget, amit a törvényszék engedélyezett is, de Orbán, aki üzemét feladta és Temesvárra költözött, nem tudta a határidőhöz kötött esedékességeket teljesíteni. Passzívái egyébként 1,560.000, aktívái 1,027.000 lejre rúgnak. — Ugyanilyen kérés futott be Frenkel Sándor marosvásárhelyi textilkereskedő részéről az odaváltozó törvényszékhez. Frenkel passzíváinak összege 67.000, aktívái pedig 246.000 lej.

Forum Mozgó

BRASSÓ. Telefon 145.

Május 6, 7, 8 és 9-én

fut a 100 %-os német beszélő hangosfilm a katonatiszti életből:

„Tiszti becsület”

Főszerepben:

Hans Sűwe, Evelin Holt, Claire Rommer, Ludwig Diefl, Hans Junkermann.

Monopol: Super-film. Brassó.

Legujabb Fox heti-zsurnál.

Mit ordítottak a brassói ügyészségi fogház rabjai

Négy lej élelmezési átalányt adnak egy fogoly élelmezésére

Brassó, május hó 5.

Alig félórát tartott szerdán reggel a brassói törvényszéki fogház 200 rabjának lázadása, de ennek az aránynak igen rövid időnek eseményei is alkalmasak voltak arra, hogy a város nyugalmát felzaklassák és ellenőrizhetetlen rémhírek terjesztésére adjanak alkalmat.

A rabláadás leverése után a Katonakórház-utcában összeverődött tömegnek, amely izgatottan figyelte a fogház épületéből kihangzó pokoli lármát és az udvaron eldördülő sortüzeket, amelyeket a fogházőrök ijesztésül adtak le, az tűnt fel, hogy a mentőket is kivezényelték, de senkit sem szállítanak el rajtuk és a mentőautók az izgalmas felóra után üresen térnek vissza. Ez a körülmény azonban nem akadályozta meg az élénkebb fantáziájú rémhírtérjesztőket abban, hogy ne beszéljenek súlyos sebesültekről, sőt halottakról is, mint a rabláadás áldozatairól. Sőt este, maga a mentőszolgálat egyik sófője is azt a felvilágosítást adta, hogy bár ő nem volt kinn a fogházhoz vezényelt kocsinál, tudomása szerint 5 halottja volt a lázadásnak és rengeteg sebesültje, akiket azonban nem adtak ki.

Rémhírek terjedtek el arról is, hogy a fogházban éheztek és ütök-verték a rabokat, akik végre is fellázadtak az emberetlen bánásmód ellen. Tekintettel arra, hogy szerdán még a rabláadás leverésénél szereplő hivatalos tényezők semmi közlelbi adatot nem bocsátottak a nyilvánosság elé, ezek a hírek hiteltelnek és különböző kommentárokról adtak alkalmat.

Csütörtök délelőttre azonban Safirescu táblai főügyész, Jonescu ügyész és Lipoveanu szigurancafőnök vezetésével megindított hivatalos vizsgálat nagyjában befejezést nyert és tisztázta a rabláadás előzményeit és azokat a körülményeket, amelyek között a 200 rab elkeseredett tüntetéssel igyekezett a szabad világgal közölni sérelmeit és szenvedéseit.

A bizottság vizsgálatainak eddigi eredményei pedig azt bizonyítják, hogy magasabb emberi szempontok szerint a brassói fogház lakóinak minden okuk megvolt arra, hogy elégedetlenkedjenek az ellátással és bánásmóddal. Ezen okok között szerepelnek olyanok, amelyekért a fogház igazgatóságát nem lehet hibáztatni, de vannak olyanok is, amelyek ellen nemcsak a börtön kietlen falai között bűnhődő raboknak, hanem minden jóérzésű embernek tiltakoznia kell, illetékes tényezőknek pedig meg kell keresniük azt a megoldást, amely a türethetelen és lehetetlen állapotokat az ellátás és bánásmód tekintetében emberségesebb keretek közé tereli.

A HIVATALOS NYILATKOZAT

A B. L. munkatársa csütörtökön délelőtt Mardarie ügyésztől kért felvilágosítást, arra kérte, hogy a megindított vizsgálat mit állapított meg eddig a rabláadás okairól és körülményeiről. Mardarie ügyész munkatársának a következő felvilágosításokkal szolgált:

— A hivatalos vizsgálat megállapításai szerint a rabláadásat néhány olyan életfogytiglani fegyházbüntetésre elítélt fegyenc idézte elő, akik itt Brassóban várják meg, amíg szétosztják őket a különböző regáti fegyházakba. Ezek az átmeneti vendégek meg akartak szökni és azért támasztották a zűrzavart, hogy szökési tervüket a nagy felfordulásban könnyebben végrehajthassák. Szándékuk kivételére a reggeli séta idejét akarták felhasználni, amikor a rabok szétszélednek az udvaron. Az őrség azonban nem vesztette el a lélekjelenlétét és a katonai rendőri karhatalom megérkezéseig riasztó lövéseket adott le. Ekkor revolverekkel nyomultak be a fogházépület folyosóira és a sakkbantartott foglyokat a cellákba kényszerítették.

Mardarie ügyész munkatársunknak arra a kérdésére, hogy igaz-e, hogy a rabokat verik és az ellátás nagyon rossz, a következőket felelte:

— Másféppen nem lehet közöttük fenntartani a rendet! Az ellátás egyébként, tudomásom szerint is gyenge és nem kielégítő. A vezényelt ügyész egyébként még nem fejezte be a vizsgálatot és addig bővebb felvilágosítással nem is szolgálhatunk.

Mardarie ügyész szűkszavú hivatalos nyilatkozatához azonban feltétlenül megbízható forrásból származó értesülések alapján hozzá kell tennünk a romániai fogház- és börtönviszonyok legjellemzőbb adatait:

Az igazságügyi tárca költségvetésében napi 4, azaz négy lej van beállítva a foglyok élelmezésére és ellátására.

Igaz, hogy az élelmiszerek és tüzelőanyagok árai az utolsó esztendőben rohamosan estek, de azért az általános olcsóbbodás közepette is igen kicsiny és nevétséges összegnek látszik ez a 4 lej, amelyből egy ember napi ellátását elő kell varázsolni.

A tél folyamán a brassói fogház rabjai igen sokat szenvedtek a rossz táplálkozástól és a hidegtől, mert az igazgatóság az előírt fennnyitást sem tudta beszerezni.

Az éremnek azonban van másik oldala is. A fogház igazgatóságának ma, a XX. század derekán meg kell találnia azokat a módokat, amelyekkel a börtön belső nyugalmát biztosíthatják és semmi esetre sem rendelkezhetnek verésekről, vagy nem türethetnek el az alantabb közegek részéről brutalitásokat, amelyek nélkül, — Mardarie ügyész és Lipoveanu szigurancafőnök nyilatkozata szerint is, — nem lehet a foglyok fegyelmét biztosítani. Ha a hivatalos vizsgálat még nem ért véget, akkor

Szörnyű hang a nyomorskálából

Nagy Jenő huszonegy éves szatmári fogtechnikus utolsó levele és vádirata

Megdöböntő háttérű öngyilkosság egy szatmári tanyán

Szatmár, május 5.

A Szatmár határában fekvő tanyák egyikén csütörtökön reggel borzalmas letre bukkantak:

álított halántékkal találták meg Nagy Jenő 21 éves fogtechnikusát, s mellette hevert a revolver, amelyből 2 golyó hiányzott.

A Szatmáron széleskörben ismert fiatal ember zsebében bucsuleveleket találtak, amelyekben Krafft-Ebing világhírű könyvébe is beillő fejezetként mondja el tragikus halálának okait.

A levél adatai szerint Nagy Jenő még néhány hónappal ezelőtt Fodor Ferenc dr., szatmári fogorvosnál volt alkalmazásban. A fogorvos azonban a viszonyok mostohasága miatt kénytelen volt elbocsátani a fiatalembert, aki azóta sehol sem tudott elhelyezkedni. Sok nélkülözés és koplalás után találkozott Páva Ferenc munkásemberrel, aki felajánlotta, hogy lakást és kosztot ad neki, ha hozzája költözik. A szerencsétlen fiatalember elfogadta az ajánlatot, anélkül, hogy előre sejtette volna, mi lesz a jólelkűségnek az ára. Odaköltözött tehát Páva Ferenc

erre a körülményre is ki kell terjeszteni a figyelmet, mert, értesülésünk szerint

a főfoglár ellen több panasz hangzott el, hogy brutális verésekkel igyekeztek tekintélyt fenntartani a rabok között.

A brassói rabláadás, eltekintve attól, hogy néhány mindenre elszánt fegyenc valóban kirobantotta a rossz koszt és az egyes fogházőrök részéről megnyilvánuló embertelen bánásmódot, nagyon is beszédes bizonyítéka annak, hogy

a romániai börtönviszonyok valóban türethetetlenek és azokon idejében kell változtatni, a század humanus szellemének megfelelően.

És itt idéznünk kell egy régebbi epizódot, amely Marosvásárhelyen játszódott le. Jorga miniszterelnöknek látogatása alkalmával memorandumot nyújtottak át s abban azt követelték, hogy a kormány változtasson a börtönök türethetetlen viszonyain. Jorga átvette ugyan a memorandumot, de a kért reformokat nem valósította meg, sőt, Bukarestbe való visszaérkezése után oratóriáknak nevezte a kisebbségi lapokat és újságírókat, amelyek ezzel az ügygel foglalkozni merészeltek. A brassói lázadás pedig fényes cáfolat a miniszterelnök fölényeskedő hirlapi ki-ohanására.

A ROSSZ EMÉSZTÉS ÉS ANNAK KÖVETKEZMÉNYE: A GYOMOR FELFUVÓDÁS

A gyomorbetegségek egyik leggyakrabbi jelensége a rossz emésztés miatt fellépő gyomorfelfuvódás, ami a bőséges étkezések, vagy rosszul megrágott éledelek után hastáji nyomásérzés alakjában jelentkezik. A gyomornedv főlécsava a táplálékok erjedését okozza, ami viszont a gyomor felfuvódását vonja maga után. Hogy a savtúltengést megszüntessük, szedjünk Magnesia Bisurata-t, ami páratlan gyógyszer a maga nemében. Mielőtt a legcsekélyebb rosszulletet éreznénk, szedjünk egy fél kávéskanálnyi Magnesia Bisurata-t, mire az összes fájdalmak azonnal megszűnnek. A Magnesia Bisurata minden gyógyszerárban kapható. Kis üveg ára 75 lej.

A FÖFELBUJTÓ

Bár a brassói ügyészségen még mindig titokban tartják annak a 17 fegyencnek a nevét, akiket a lázadás előkészítése és kirobantása miatt kezükön-lábukon megvasalva sötét zárkába csuktak, a fogház lezárt kapui mögött is kiszivárgott a nyilvánosságra, hogy a rabláadás kirobantott incidentst egy Mihailache nevű fegyenc idézte elő. Ez a sötétmultu ember réme volt azoknak a börtönöknek, ahol eddig megfordult.

Azt beszélék róla, hogy az egyik börtönben, ahol büntetését töltötte ki, összeszólalkozott egy rabtársával és titokzatos módon kést kerítve, a szerencsétlen embert a börtön falai között gyilkolta meg.

Ez az emberi érzésekből kivetkőzött fenekvad volt a szökési terv kidolgozója és a lázadás előidézője. Tizenhat társa egyébként hozzá hasonló, mindenre elszánt gonosztervő. Érdekes, hogy közöttük egyetlen kisebbségi rab sincsen.

vény" ellen.

A csendőrség nyomban munkába kezdett rövidesen azonban megállapította, hogy a fiatal katona nincs és nem is járt mostanában Csákován. Büntényre ennek ellenére sem gondolt senki, mert a csendőrség maga is azon a véleményen volt, hogy a szökevény valahol bujkál s csak azért nem meri meglátogatni a családját, mert tudja, hogy otthon keresik a leghamarabb.

Most aztán, két hét múltán, váratlanul előkerült Österreicher Lipót.

A Béga szennyes hajjai sodorták partára a holttestét.

A kiszállott bizottság rövidesen megállapította a személyazonosságot, de megállapította azt is, hogy

borzalmas büntény történt.

A hulla fején három hatalmas baltától, vagy más súlyos szerszámtól származó ütés volt.

Az agyvelő teljesen szétroncsolódott. A három ütés közül mindegyik külön-külön is halált okozott volna. A katonazubbony zsebében semmit sem talált a rendőrség, holott Viorel kapitány állítása szerint szolgálja mindig ezüst zseborával járt.

Már az első pillanatban nyilvánvalónak látszott, hogy a szerencsétlen tisztiszolgabírógyilkosságnak esett áldozatul. A további nyomozás után a következőket állapította meg: Az eltűnés napján Österreicher levelet és 150 lejt kapott a feleségétől. Nagyon vidám volt, örvendett az otthoni izenetnek és a pénznek. Este elment otthonról.

Valószínű, hogy valamelyik kocsmába tért be iszogatni s itt hívta fel a figyelmet magára és kevés pénzére azoknak, akik a gyilkosságot elkövették.

A tettesek, — mert minden jel arra vall, hogy többen voltak — föltevés szerint a nyomába eredtek, amikor Österreicher haza indult,

hátról leütötték s aztán a holttestet, miután mindent elszedtek tőle, a Béga-hoz dobták.

A rendőrség erőteljes és körültekintő nyomozást vezetett be a titokzatos rablógylilkosság leleplezésére.

A temesvári közbiztonság nagvobb dicsőségére

„Katonaszökevény“, aki összezuzott koponyával a Bégából került elő

150 lejt megöltek egy tisztiszolgát

Temesvár, május hó 5.

Két nappal ezelőtt az egyik temesvári negyedben ismeretlen tettesek leütötték és kifosztották, sőt egészen meztelenre vetkőztették egy hazafelé igyekvő iparost. A bevezetett nyomozás még eredménytelen.

Most újabb vakmerő rablógylilkosság hozta izgalomba a város lakosságát, amely az utóbbi időben egyre indokoltabb retteghésben van a közbiztonság erősen aggasztó leromlása miatt.

Mintegy két héttel ezelőtt nyomtalanul eltűnt Temesvár területéről Österreicher Lipót 22 éves utászkatona, Viorel utászkapitány tisztiszolgája. A kapitány eleinte azt gondolta, hogy a tisztiszolgát elfogta a felesége utáni vágy s hazaugrott egy kicsiké a közeli Csákovára, ahol hozzátartozói vannak. Tekintettel azonban arra, hogy Österreicher Lipót napok elteltével sem jelentkezett, a kapitány jelentést tett a katonai hatóságoknak, akik körözőlevelet adtak ki a „katonaszöke-

— Németország nem képes értékesíteni a cukrot. Németország a nemzetközi cukorengedménnyel engedélyezett kontingensből ebben az időnyben csak 92 000 tonna cukrot exportált, bár módja volna az egyezmény szerint 350 ezer tonnát exportálni. Ebből csaknem biztosra vehető, hogy a kampány hátralevő öt hónapjában az engedélyezett kontingensnek csak csokely részét sikerül a külföldön értékesíteni. Németország belső cukorforgyasztása is erősen csökken: a múlt év szeptember 1-től március 31-ig a cukorforgyasztás csökkenése teljes 20 százaléka.

A zsebmetszők is panaszkodnak a gazdasági válságra

Külföldre vándoroltak, vagy nyugalomba vonultak a nagyok. Az „evezősök” gyűlölik a bukaresti „gajdeszosokat, mert rengeteget szenvednek miattuk. Érdekes esetek a zsványbecsület történetéből

Kolozsvár, május 5.
Most futott be Nagyvárad felől a délutáni gyors. Az egyik másodosztályú kocsiból elegáns, karcos sportférfi szállt le. Hirtelenében valami diplomatának néz az ember. Körülnéz. Ugyanekkor a peronról megindul feléje egy középtermetű, sovány fiatalember. Barátságosan üdvözlök egymást. De a peronról indult alacsonyabb és egyszerűbb külsejű ur észrevehetően lekezeli az előkelő idegent. Tegezi.
— Mit keresel erre felé?
Minden barátságos üdvözlés mellett is, a kérdés szigorú és olyan hivatalos izű. És a felelet védekező, bocsánatkérő.
— Csak átutazóban vagyok. Civilben. Elhiheti. Krízis van.

AZ „EVEZŐSÖK” FÖLME-RE.

Az elegáns ur az előkelő „evezősök” egyik főembere. Zsebmetsző. Az egyszerűbb férfi az állomási rendőrség detektívje. És mialatt a gyors huszperces pihenője lejárt, a két ember elbeszélget egymással, mintha a legjobb barátok lennének. Azután elindul a vonat és a detektív visszajön a peronra. Beszélgetésbe elegyedünk vele, hogy mondja el, miről diskurált azzal az elegáns urral.

Érdekes dolgokat mondott.
— Ez egy régi ismerősünk. Valamikor egész bandával utazott a fővonalon. Ugy nevezik magukat, hogy evezősök. Ez a vasúti tolvajok titkos neve. Gyönyörű bukaresti nő szokott az utitársa lenni. Lehet, hogy most is vele van, csak benn maradt a fülkében. Rendszerint nőkket figyeltetik a kiszemelt áldozatot. Azután két-három falazó is velük van, aki közreveszi az áldozatot, mialatt a vezér kiemeli a pénztárcáját.

De most már rosszabbul megy nekik is. Ures a „matir”, az utas zsebe. Nincs benne dohány, azaz pénz.

Az igazi mesterek, a nagyok ki is vándoroltak külföldre. Fetykó Janit, aki a vezérként volt és megszökött a kolozsvári börtönből, nemrég fülélték le Berlinben, mások a világhírű fürdőhelyeken próbálnak szerencsét.

NEM ÜZLET A BETÖRÉS SEM

— Az utóbbi időben sok bajuk volt az itthon maradtaknak a bukaresti rablógylősségek miatt. Gyűlölik is a gajdeszosokat, mert amikor valami történik, előbb rendszerint az evezősöket veszik elő. Azok mindig bajt csinálnak nekik, mert őket veszik gyanuba, elfogják, megverik és zaklatják. Éppen úgy nem vállalnak közösséget a srenkerekkel, a betörőkkel sem. De ezeknek a napja is leáldozott. Ma nem nagyon érdemes betörni. Legjellemzőbb erre, hogy

Korozsán János, a híres falúba betörő király, aki mindig egyedül dolgozott és legálább tucatszór szökött meg a kolozsvári ügyészségről a féllába ellenére, már évek óta nyugdíjba vonult és becsületesen dolgozik.

A gazdasági válság tehát ezeket a szakmákat sem hagyta érintetlenül. Mindamellott akad munka azért mostanában is. Nagyon érdekes dolgokat mesélt erről dr. Giurgiu János ügyvéd, az ismert kolozsvári kriminalista, akinek nagyon széleskörű klientélája van a bűnözők világában. Valóságos törzsvendégei vannak. Vele történt meg a télen, hogy egy cigányasszony, aki nemrég megszökött a kolozsvári ügyészségről, a Bariju-gimnázium előtt ellopott egy biciklit, amelyre egy irattáska volt erősítve. Amikor a zsákmánnyal hazaérkezett,

a bandavezér átnézte az irattáskát és amikor felfedezte, hogy a benne levő iratok dr. Giurgiu tulajdonát képezik, hallatlanul lehordta a tolvajt és megparancsolta neki, hogy azonnal juttassa vissza a lopott holmit az ügyvédjükhöz,

akire minden percben szükségük lehet. És dr. Giurgiu másnap egy ismeretlen alak útján visszakapta az ellopott tárgyakat.

KALAND A TÖVISI ÁLLOMÁSON

Ugyancsak dr. Giurgiu mesélte el, hogy a karácsonyi ünnepek előtt Bukarestben járt, ahonnan egyik ügyfele számára nagyobb összeget hozott magával. A tövisi állomáson leszállott, hogy megteáázon. Amikor vissza akart térni a fülkéjébe, azon vette észre magát, hogy ugyanakkor két utas le akar szállani és mögötte

is két utas tolong, hogy fel tudjon szállni. Hirtelenében véletlennek gondolta a dolgot, ha véletlenül észre nem veszi, hogy

valaki a mozdony közelében a kezével leint a leszállani akaró „utasokat”.

Csak most jutott eszébe, hogy evezősökkel van dolga. Így azonban nem történt semmi baj.

A multkoriban az ügyészségi fogházból üzenetet kapott, hogy az egyik fogoly beszélni akar vele. Legnagyobb meglepetésére dr. Giurgiu a fogolyban felismerte azt a zsebtolvajt, aki a társait annakidején leintette a tövisi állomáson. Arra kér-

te meg az ügyvédet, hogy vállalja el a védelmét. Amikor dr. Giurgiu ezért 15 ezer lejt kért, a zsebmetsző azt mondotta, hogy elégedjek meg ötezer lejjel, mert ne felejtse el dr. Giurgiu, hogy milyen nagy szolgálatot tett ő neki Tövisen, pedig

pontosan tudták, hogy sok pénz van nála, ami manapság olyan ritka valami.

Érdekes, hogy ugyanazon a vonaton utazott akkor Cojocarú kolozsvári vizsgálóbíró is a feleségével. Kolozsváron a leszálláskor azt a kellemetlen meglepetést fedezték fel, hogy Cojocaruné értékes prémbundáját valaki ellopta. Kerestették a rendőrséggel, de hiába. Most azután, amikor a banda egyik tagja valamilyen más esetből hurokra került, dr. Giurgiu elmesélte a vizsgálóbírónak a saját kalandját. Cojocarú felkérte, intervjuáljon a fogolynál, hogy juttassák vissza a felesége bundáját. És csakugyan

néhány nappal később egy ismeretlen feladótól csomag érkezett a vizsgálóbíró címére. Az ellopott bunda volt benne.

Bukarestből küldték vissza. Amikor a vizsgálóbíró a fogoly előtt kifakadt, hogy

már ilyesmit is ellopnak az evezősök, zsebtolvaj ezzel magyarázta ki a dolgot.
— Hja kérem, krízis van. Sokszor buztárcát is kiemelünk, amíg egyben valami pénz akad. Muszáj valahonnan pótolni ezt a deficitet.

LETUNT A KIS TOLVAJOK ARANYKORA

A kolozsvári állomást egyébként kerülik az evezősök, mint a tüzet.

Valamikor Kolozsvár volt a legfőbb operációs bázisuk és kiderült, hogy egy kasszára dolgoztak több rendőrségi emberrel.

De ennek vége és most, ha a városban akarnak dolgozni, akkor Apahidán, vagy Nádason leszállanak, hogy onnan gyalog vagy autóbusszal jussanak be Kolozsvárra. Ha pedig csak átutazóban vannak, akkor valaki útján először mindig megkérdeztetik, hogy nincs-e ezellen valami kifogása a rendőrségnek.

Hiába, az idők rohannak. Lejárt a kor méreteiben dolgozó zsebvágóknak. Ma csak azok birnak boldogulni, akik nagystíliúknak dolgoznak. De ezeket nem hívják már evezősöknek, hanem — panamistáknak. Ők a politikai vizeken eveznek.
(Anonymus)

Uj orosz-japán háboru küszöbén

Párisi értesülés szerint a háboru már ténylegesen megkezdődött

Sanghajban aláírták a japán-kinai fegyverszüneti egyezményt

Tokió, május 5.

A japán külügyminisztérium hivatalos közleménye szerint Sanghaj-ban ma mégis aláírták a fegyverszüneti szerződést, a mit az ismeretes japánellenes merénylet elodáozott.

Ezzel szemben a japánoknak egyre jobban meggyűlik a bajuk a mandzsuri

kinai felkelőkkel,

akik látva, hogy a japánok a különböző nyomások hatása alatt kénytelenek voltak bizonyos mértékben megretíralni, uj offenzívába mennék át.

Lehetséges ennél fogva, hogy a sanghai-i háboru megszünt az észak-mandzsuri

hadjárat egyidejű kiélesedését jelenti.

A keletkinai vasut mentén már verekszenek

London, május hó 5.

A Kharbinből és Csang-Szunból, a függetlenné nyilvánított Mandzsuria uj székvárosából érkező jelentések szerint a közös orosz-kinai igazgatásban levő keletkinai vasutvonal mentén máris szabályos háboru folyik a szovjet mellett harcoló kinai felkelő-csapatok és a japán hadsereg egységei között. E jelentések arról számolnak be, hogy a japán osztagok kiverték Hain városból a felkelőket, akik mintegy négyezer főnyi legénységet számlálnak s a szovjethatár felé szorították vissza őket.

Nem tartják kizártnak, hogy az üldözés során összecsapásra kerül sor magukkal a reguláris szovjet-csapatokkal is. Másrészt a kinai lázadók más irányból Kharbin felé menetelnek, hogy hatalmukba kerítsék ezt a fontos vasúti gócpontot.

Francia jelentés szerint

Párisból származó magánértesülések szerint

az orosz-japán háboru már ténylegesen megkezdődöttnek tekinthető.

A Blücher vezérlete alatt álló reguláris vörös csapatok ugyan még nem elegyedtek harcba a japánokkal, de

az orosz, kinai, koreai és japán ifjúkommunistákból álló guerilla-osztagok, amelyek erejét összesen 80 ezer főre teszik, már javában csatároznak a japánokkal az észak-mandzsuri vasut mentén, együttműködve a japánellenes kinai partizánokkal.

Ezek a portyázó kommunista különítmények Nyikoloszk-Usszurijkszból és más határmenti helyiségekből indulnak ki Mandzsuria területére.

Ezekkel a jelentésekkel egyidejűleg a moszkvai rádió-állomás is elismeri, hogy Kharbin körül

az orosz-japán feszültség napról-napra fokozódóban van,

mert a japán csapatok egymásután tartóztatják le a keletkinai vasut szovjethatárlanokait s mindenekppen provokálják a szovjetet. Mi több, azon ürüggyel, hogy véget akarnak vetni a polgárháborunak, a japán hatóságok nyilvan készülnek a vasut igazgatásának az átvételére, amit sem a nankingi központi kinai kormány, sem pedig Moszkva nem engedhet meg.

Minderre való tekintettel a népbiztosok

tanácsa teljhatalmat adott Vorosilov hadügyi népbiztosnak arra, hogy a szovjet keletzibériai határainak a védelmét belátása szerint biztosítsa. Vorosilov Blücher hadseregeparancsnokkal együttesen részletes taktikai tervet dolgozott ki, amely szerint Blagovesczenszk-től és Csitától keletebbre minden nagyobb városban uj barakkaszárnyakat építenek s ezeket megtömik vörös katonasággal. Ép-

pen ezért az ujoncokat az idén már május 15-én bevonultatják, holott eddig berukkolás mindig csak az ősz elején történt. Emellett a rekrutákat rögtön az ezredre osztják be és nem az előkészítő tanfolyamokra, ahogyan eddig tették.

A szovjet félhivatalos távirati irodájának, a Tass-ügynökségnek a jelentés szerint Blücher, a távolkeleti vörös hadsereg főparancsnoka, május elsején Chabarovszkban nagy beszédet tartott, amelyben hangoztatta, hogy

a Szovjetszövetség határain valódi háboru van keletkezében.

Annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a vörös katonák megvédik szovjethatárokat s beszédét ezekkel szavakkal fejezte be:

— Nem akarunk háborut, de senki ne próbáljon megakadályozni bennünket abban, hogy felépítsük szocialista gazdaságunkat!

Nagy olcsósággal és szivélyes vendégszeretettel várja Budapest a nemzetközi vásár látogatóit

Jelentős kedvezmények színházban, moziban, fürdőkben. Nagyszabású sport és társadalmi események, kongresszusok, előadások, bemutatók, kirándulások, bornak

A május 7-én kezdődő Budapesti Nemzetközi Vásár rengeteg szenzációs újdonságot hoz, felépítésében merőben újszerű és jóval nagyobb, mint a tavalyi. Amíg a vásár ézenyi meglepetést tartog, addig maga Budapest páratlan olcsósága és szíves vendégszeretettel várja a vidéki és a külföldi látogatókat.

Azok a látogatók, akik az u. n. „vásárigazolvány”-nyal utaznak Budapestre, még az érvényben levő olcsó árakból is jelentős kedvezményeket kapnak, mert a vásárigazolvány, amely tudvalevően féláron való utazásra és a vásár területére való háromszori ingyenes belépésre jogosít, egy sereg kedvezményes jegy váltására jogosító szelvényt is tartalmaz: színházban, moziban, hangversenyre, fürdőben, Margitszigetre stb. stb. Vásárigazolványt mindenki szerezhet magának a menetjegyirodákban, iparkamaránál, ipartestületeknél, kereskedelmi egyesületeknél, a községházán, vagy a vásár tb. képviselőinél. Féláron pedig már május 2. óta lehet a vásárigazolvánnyal Budapestre utazni.

Megfelelő intézkedés történt az utazás kényelmének biztosítására is.

A vasutak megerősített szerelvényekkel közlekednek a határállomásoktól Budapestig.

A szükséghez képest különvonatokat is indítanak, úgy, hogy mindenki megfelelően kényelmes helyhez jut.

Budapestben most a legszebb a tavasz, a Városliget, ahol a vásár épült, csupa virág és madárdal, a természetnek ez a megújuló szépsége is vonzóereje a fővárosnak, ahová

még akkor is divat volna felrándulni, ha polnának meg a vásár kedvezményét.

Beleesik a vásár idejébe pünkösöd ünnepe is,

ezt is Pesten lehet tölteni, hiszen az utazási kedvezmények május 2-tól május 21-ig vannak érvényben.

A vásár ideje alatt rengeteg sport és társadalmi esemény részei lesznek a látogatók. Ekkor tartják meg Budapestén az olcsó-magyar footballmérkőzést, a Lóversenyt, ren ekkor futtatnak; az Asszonyok díját és a Király-díjért, ekkor rendezik a Magyar Polóklub meetingjét, ekkor lesz a finn-magyar Davis-Kup tennismérkőzés, Angliában Napja, a Pen Klub kongresszusa, filatelikus kiállítás, országos kardverseny, uszversenyek s még egy sereg egyéb társadalmi sportesemény esik a vásár idejére.

A vásár vezetősége nagyszabású kongresszus-csarnokot építtetett a vásár területén. Itt a nap minden órájában lesznek kongresszusok, nagyjértékű előadások, dívalbemutatók és itt rendezik a bornapot is.

Külön napot állítanak a magyar boriproganda szolgálatába, olcsó borkóstolókat, előadásokkal, a magyar borfajták bemutatásával.

Terv szerint még a pesti vendéglők is borkóstolókat adnak a vendégeknek. Egyedül lesz látni, hallani, gyönyörködni és tanulszóló bőségesen. És lesz olcsóság és lesz vendégszeretet, amely mindenki részére felajánlódni fogja tenni a Budapestet töltött napokat.

Hírek

AZ ÖRÖKÖSÖK

Ismerős körben családi dolgokról beszélgettünk. Arról volt szó, hogy a szülő egyen tudja biztosítani a gyereke jövőjét. Felemlítették a három fivér példáját. Ezek a fiúk Gazi bátyám gyerekei. Eladással a szülei halála után négyezer hektárnyi tehermentes földbirtok maradt rájuk. A háború előtt. Gyámjuk a háború alatt olyan remek vételi ajánlatot kapott a földre, hogy kapva-kapott rajta s eladásához az árvaszék is hozzájárult. A vételár tulnyomó részét hadikölcsönbe vették, másik részét egyéb papirokba. — Nem kell soká magyaráznom: a három nagy vagyona sincsen. Még szerencse, hogy a gyerekek, igyekvő, józan fiú ez a három, valamennyi dolgozik keményen és megél a maga emberségéből. Gyuszi és a külföldön vertek gyökeret, Menyus van és a dohányjövédéknél dolgozik. Nem azért mondom, de már ideje volna, hogy előlépjén.

Egyszóval a fiúk dolgáról beszélgettünk velük kapcsolatban különböző örökösödési esetekről. Ekkor jutott eszembe a Söldos örökség. Azok apjuktól egy fillér vagyont sem kaptak, mégis olyan örökség jutott rájuk, hogy élélhetnek belőle halálukig.

Volt egy idő, amikor a nyarat minden szombatnapon a viszneki kurián töltöttem feleségemmel. Nagyon szerettem Visznét, a kis magyar tanyát a Csörsz-árok vidékén, a kedves fehér házat, árnyas parkját s a békés sétákat a Tarna partján, az ezerszínű nyári alkonyokat a Nátlan odaszőlő háttérrel. És szerettem a szántóvető embereket, akikkel meg-megálltam beszélgetni, hogy amit télen Pesten elfelejtettem magyarul, azt nyáron Visznen megtanuljam megint.

Egy napon azt mondja nekem az intéző: — Délután bejön Szilfamajorról a juhász. Azt majd tessék megnézni, mert nem közönséges ember. A birkák szembejöttét tudja gyógyítani, de úgy, hogy a világ semmiféle állatorvosa sem jobban. Egyszerien elévész egy közönséges, élesfogatú bugyi-bicskát, bezárkózik a birkával, csinál valamit vele s mire előjön, a birkák szeme egészséges. Valami titka van neki, valami ügyes fogása, de azt nem hajlandó elárulni senkinek.

Csakugyan bejött délután a juhász. Csikányképu, napszitta, zömök magyar volt, felvállára vetett gubával az irgalmatlan hóesésben, sarkában az elmaradhatatlan puli-kutya. Megkérdeztem, hogy hívják.

— Söldos Ferenc, szolgálatjára.

— Hallom, Söldos Ferenc, hogy van magának valami különös orvosi tudománya?

— Van, instállok, nagyon is van.

— Mondja csak el, hogyan csinálja.

— Azt már nem mondhatom, kérem alássan, Ippen azért kapok komenciót, mer amit tudok, más nem tudja. Ha elmondanám, csak szóval is, más is megpróbálná, rágyönné. Hát már csak ne tessék haragudni, de nem mondom el.

— Jól van, Söldos, ne mondja el. Ha nem mondja el, honnan vette ezt a mesterséget?

— Örököltém.

— Örökölte?

— Igenis, kérem, apámtól. Mikor érezte, hogy már nem él sokáig, elévette a fiát, már minthogy engem, meg Istent, juhászmátrát. Már akkor juhászok voltunk, juhász volt ő maga is. Engem megnevezett erre a birka-dologra, bityámat pedig megnevezte a juhászmátrát csinálni.

Arval osztán meghalt. Mink meg szép csendesen megélünk a tudományból, akit apámtól kaptunk örökségbe. Én is az anyimból, ő is az övéből. Bityám se tudja ezt a birka-dolgot, én sem tudom a titkot. Valami nagyon fufangos dolog lehet, mert messze földön nincs olyan jó juhász, mint az övé. Ahova beáll, ott az ország igen jól pénzel a juhászból. De én nem mennék is, kérem alássan, mer vár az állat.

Elment Söldos Ferenc, a puli ott üg-

Ujabb autókatasztrófia 3 halottal

Halálos szaltomortálé a szamosujvári halálhidról a Szamosba

Egy négytagú szatmári társaság tragédiája

Szatmár, május 5.

Szamosujvár közelében a Szamos fölött, két éles kanyarodó között van egy régi fahíd, melyet az autók halálhidnak neveznek, annyi tragikus szerencsétlenség történt már a közelében. Szerdán este a szamosujvári halálhid újabb áldozatokat követelt s

ezuttal egy szatmári társaság 3 tagjának élete pusztult el a rozoga alkotmányánál.

A megrendítő szerencsétlenség áldozatai: Burger Márton szatmári autótulajdonos, Hock Bernát, a szatmárhegyi autóbúszjárat tulajdonosa, Merlák János sofőr és a szatmári Dácia-kávéház felirónője, akinek nevét e pillanatban nem sikerült még megállapítani, együtt indultak el.

Utjukat szerencsésen meg is tették Szamosujvárig s elhagyva a várost, körülbe-

lül éjjel 11 óra után érkezhettek meg a hírhedt halálhidhoz. Hogy itten mi történt, azt sem sikerült pontosan megállapítani. Egyes jelentések szerint a híd beszakadt és az autó belezuhan a Szamos hullámaiba. Másik verzió szerint nem a híd tört be, hanem az autó ment neki az éles kanyarodóban a védőkorlátnak és azt áttörve, zuhan a Szamosba. Akárhogy is történt a szerencsétlenség, annyi bizonyos, hogy

a luksuskocsi, egy csukott Chevrolet autót belebukfencezett a Szamos mély vizébe.

A csukott kocsi utasait annyira váratlanul érte a tragikus szaltomortálé, hogy nem volt idejük menekülni és

a kocsi betóduló vizben hárman: Burger Márton, Hock Bernát és Merlák János megfulladtak.

A női utas irtózatosa harca az életért

Csodálatos módon szabadult meg a Dácia-kávéház felirónője, aki valahogy kitért a kocs oldalablakát és kivergődött a járműből.

Bár az üvegcsilánkok több helyen összevagdalták a testét, minden erejét megfeszítve, sikerült a hideg hullámok közül kiuszni a partra, ahol egy ideig segítségre várt, majd az átélte izgalmaktól, vérvesztéstől és a hidegtől elgyengülve, elvesztette az eszméletét.

Csak hajnalban találták meg a borzalmas szerencsétlenség egyetlen életben maradt áldozatát egy arra haladó autó utasai, akik aztán beszállították Szamosujvárra és ottan kórházba helyezték el. A felirónő állapota annyira súlyos, hogy idáig nem sikerült kihallgatni, mert eszméletét a délelőtti folyamán még nem nyerte vissza.

tett szorosan a nyomában. Azóta sem látam. A viszneki birtokról még azon az őszön szégyenszemre elzavarták, mert mi türes-tagadás, Söldos Ferenc in flagranti éretett zablopáson. De az intézőtől hallottam, hogy azonnal kapott helyet egy szomszéd birtokon. Igen hasznos juhász, már a fia is kitűnően érti az állatot.

Nyilván ez a fiú fogja örökölni a titkot. Ez a legerősebb hitbizomány, amelyet eddig ismertem.

Harsányi Zsolt.

— NYOLC LETARTÓZTATOTTJA VAN A SZATMÁRI MÁJUS ELSEJÉNEK. Tudósítónk jelenti: Megirtuk, hogy Szatmáron május elsején a szociál-demokrata párt színelőadást rendezett a városi színházban. Az előadást néhány kommunista érzelmű ifjúság munkás tüntetéssel és röpiratok osztogatásával megzavarta. A rendőrség több előállítást fogatosított s egyben bevezette a vizsgálót a rendezvények ellen. A vizsgálat eredménye az lett, hogy a letartóztatottak közül nyolcat átadtak az ügyészségnek, amely a Marzescu-féle rendtörvény alapján folytatja ellenük a bünvádi eljárást.

— ELHUNYT SZATMÁRMEGYE VOLT LIBERÁLIS PREFEKTUSA. Szatmári tudósítónk jelenti: Ghetie Vasile, Szatmár megye volt liberális főispánja csütörtökön reggel 54 éves korában, néhány napos betegség után elhunyt. Ghetie Vasile a magyar rezsim idején Szatmár megye közigazgatási hivatalnok volt, az impériumváltás után pedig Kolozsvárra került, vármegyei főjegyzőként. Később visszakerült Szatmárra, mint a vármegye prefektusa. Vezető egyénisége volt a liberális párt szatmári tagozatának, amelyik most súlyos veszteséget szenvedett a hirtelen halál miatt.

A borzalmas tragédia híre a reggeli órákban terjedt el Szatmáron és városzerte mély részvétet váltott ki.

Ugy Burger Márton, mint Hock Bernát népes családot hagytak maguk után. — Mindkettőt felesége és három-három gyermeke gyászolja.

A szamosujvári halálhid, ahol ez a megrendítő tragédia lejátsszódott, már a multban is több emberéletet követelt áldozatul.

1919-ben egy román-cseh misszió autóját érte ennél a baljóslatu helynél végtelen szerencsétlenség, amikor is 9 román és cseh előkelőség pusztult el.

Két évvel ezelőtt pedig az esküvőjére szent Kürthy Böske színésznő autójával történt súlyos szerencsétlenség, de ekkor a művész megmenekült.

— UJRA ARAD A MAROS. Aradi tudósítónk jelenti: Arad vezetőségén és polgárságán újra erőt vett az árvízről való félelem. Soborsinból érkező jelentés szerint ugyanis megkezdődött a Maros május elsejére jelzett újabb áradása. Ott a vízállás két métert emelkedett már és még mindig újabb emelkedés várható. A vízállás emelkedését egyébként már Aradon is észlelni lehet. A lakosság izgalma indokolt, mert a legutóbbi árvíz alatt a védőgátak annyira meggyengültek, hogy újabb rohamot aligha bírnak ki, a város vezetősége pedig a rendelkezésére álló idő alatt folyton csak konferenciázott az okozott károkról és a megrongálódott gátak kijavításáról, egyebet azonban semmit sem végzett.

— A csehszlovák-osztrák külkereskedelmi csökkenése. Az osztrák külkereskedelmi hivatal statisztikai jelentése szerint Ausztria márciusban 21,7 millió silling értékű árut vett át a múlt év márciusi 28,6 millió sillinggel szemben. — Ugyanakkor Ausztria 8,3 millió silling értékű árut szállított Csehszlovákiába a tavaly márciusi 12,7 millióval szemben. Ez év első három hónapjában Ausztria 85,6 (106,5) millió silling csehszlovákiai árut vett át s Csehszlovákiába 30,5 (54,2) millió silling értékű árut szállított.

— A váltótárca apadása 9 millióval csökkentette a magyar jegyforgalmat. Budapestről jelenti: A Magyar Nemzeti Bank jegyforgalma az április hó 23-iki kimutatás szerint az április 15-i forgalommal szemben 9 millió pengővel 338 millióra csökkent. A csökkentést főképpen a zsiróbefizetések és a váltótárcaállomány apadása idézte elő. Az állam zsirószámaira 2,3 millió pengő folyt be, ellenben egyéb számlákról 0,8 millió pengő kifizetés történt, ugyhogy végeredményben a zsirókövetelések állománya 1,5 millió pengővel növekedett. A váltóesedékesek összege a váltóbenyújtások összegét 5,4 millió pengővel haladta meg, miáltal a váltótárca 369,8 millióra apadt. Az érckészlet 0,9 millió pengő apadást mutat. Az egyéb tartozások 1,1 millió pengővel gyarapodtak.

Tisztelettel felhívom a n. é. hölgyközönség figyelmét, hogy

kalap-szalonomat

áthelyeztem Brassó, Kórház u. 17 sz. alól Weisz Mihály-u. 23 szám alá. További szíves támogatást kér:

B. Darvas Aranka

A MÁSODIK MENET ELŐTT

Tardieu-karikatura a francia választási küzdelemből. Utalás arra a bizonyos betegségre, ami miatt a genfi nagy megbeszélést is lemondta.

— Kitűnő uszó-eredmények Svédországban. Stockholmból jelentik: Egy itteni versenyen Sven Pettersson a 100 yardon 54,8 alatt győzött. Carlsen és Lundahl a 100 méteres hátúszásban vetekedtek egymással. Lundahl svéd rekord alatt 1:11 perccel győzött (Carlsen ideje 1:12,4 volt.) A 400 méteres szabadúszásban Carlsen 5:52,5 alatt győzött.

★ SEGESVÁRI ELŐFIZETŐINK szíves tudomására hozzuk, hogy Rác Sándor lapkezelői megbízatását megvontuk és lapunk kezelésével, (előfizetési díjak beszedése, kézbesítése), Gotthard Sándort bíztuk meg. (e)

— A holdgigó „igen” és néhány bal eset. Alfred Linseman, indiana-harbori ifju, egy év óta ostromolta házassági ajánlatokkal ideálját, Eileen Geggert Leinseman minap újra megismételte ajánlatát. Ezuttal a miss igent mondott. A váratlanul jött „igen” a fiatalember autójában hangzott el, Indiana Harbor legnépesebb utcáján. A büvös szó olyan váratlanul ütötte meg a boldogságra áhítozó ifju fülét, hogy önmalmát vesztve elengedte az autó kormányát s a kocsi elgázolt egy forgalmi rendőrt, megijesztett néhány járókelőt és beleavágódott egy üzlet kirakata. A kellemetlen baleset jó néhány dollárjába fog kerülni a fiatalembernek.

TÖRZSASZTALNÁL

— Miért hunyja le a szemét, amikor iszik?
— Mert az orvos azt javallta, hogy ne nézzek olyan mélyen a pohár fenekére.

KINAI VERSEK

HABORU UTÁN
Tu Fu

Ország bukik, ám a hegy, víz a régi,
Tavas, a fűre-fára visszajön,
hol bucsit mondott a madárka néki,
s virágszirom hullt, mint a tiszta könny.
... Három hóig, őrtüznél kergelöztem,
most tán falom nyugalmas partja oár.
... De ősz hajam úgy meggyérült eközben,
hajtűmet se tartja már.

UTOLSÓ KOLTEMÉNY
Po-Csü-li.

Ha vége e sok balgaságnak, alszom
a vánkoson, Délnek fordítva arcom.
Festetlen ernyőt látok nyoszolyámból,
a kék függönnyel szembe kállya lángol.
Unokám olvas nékem csendes estén,
melegítik a szolgálom leveském.
Még verset írok, tollam fűre, friss,
pénzem csörög, jut patikára is.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

— BARÓ KRAFFT-EBING VILAGHIRÓ KÖNYVE: „Psychopathia Sexualis” teljes szövegű magyar fordításban, jó kiállításban, ismét kapható. A hatalmas, lexikonalakú kötet rövid ideig még a szenczáción olcsó lezállított áron, 163 lejért rendelhető meg könyvosztályunkban. — Az összeg előzetes beküldése esetén portómentes szállítás.

B. L. 5. OLDAL

BRASSO „Modern Muzgó” Telefon: 518.

Ma csütörtökön utoljára a német filmoperette sláger

„Kisasszony, téves kapcsolás”
(FRÄULEIN FALSCH VERBUNDEN)

A mai előadás utoljára fellépnek

„2 Frinds”
akrobaták
Humor, erő és művészet.

HOLNAP, PÉNTEKTŐL

MALEK

megmenti Európát
a legszenzációsabb hangos vígjáték

1. Szünetekben minden előadás után fellép

CECICIA és PÉTER

Liszt Ferenc II. Rapszódiajának táncinterpretációi

2. „Holdas éjjel a Hoanghon” kínai tánc

3. Rinaldó az élő gummilabda

— Nagyszebeni hírek. Tudósítónk jelenti: Márkus Gusztáv, a nagyszebeni szécs egyházi uradalmak tisztviselője hivatalos kiküldetésben Mikeszszára utazott, ahonnan többé nem is tért vissza, mert egyetlen revolverlövéllyel szíven lőtte magát és azonnal meghalt. Öngyilkosságának oka valószínűleg anyagi és családi körülményekben keresendő. — A nagyszebeni adóhivatalhoz tartozó nyugdíjasok a múlt év két utolsó hónapjára, ebben az évben pedig február, március, április és május hónapokra még nem kapták meg járandóságukat. Fél éve éheznek és nyomorognak kitéve a legszörnyűbb nélkülözéseknek s reményük sincsen arra, hogy elmaradt járandóságaikhoz egyhamar hozzájussanak.

— ELOFIZETŐINK kísérjék figyelemmel a kíméjükön feltüntetett lejáratot. A lap zavartalan expedíálása érdekében gondoskodjanak idejében a lejárt előfizetés megújításáról, ha akár postán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljék meg, hogy 8 napon belül az új lejárát szerepel-e a kímén.

— A GONDOLKOZÓ ZÁR. Az amerikai nagyvárosok szűkös térszervei új garázstípusokat termeltek ki: a pater-noster-garázst. A kocsi felbontására szolgáló egyes boksok az ilyen garázsokban olyasféléképpen mozognak, mint egy pater-noster-liftnek a fülkéi. Az új típus máris annyira bejárt, hogy állandó bérlekkel dolgozhat. Annak megakadályozására, hogy egy garázskulcsnak birtokosa idegen autót ne vihesse ki a garázból, az egyik nagy gépgyár feltalálta a gondolkozó zárt. Ez a zár úgy van szerkesztve, hogy az autó-liftet, amely 24 kocsi számára készült, a különféle kulcsokkal mozgásba lehet ugyan hozni, de a huszonegy bokszt csak egy meghatározott kulcs működtetésével juthat a kijárat elé, hogy az autó onnan kivihető legyen.

— Kisküküllőmegyei hírek. Tudósítónk jelenti: A dicsőszentmártoni állami kórházzal még mindig baj van. A gáztársaság ugyan — nagyobb előleg lefizetése ellenében — engedélyezte újra a megvont gázt, most azonban a kórház szállítói léptek fel erőteljesebben. Kenyér és húsaiban ugyanis több, mint 800 ezer lejcs tartozása van már a kórháznak. — Buzásbessenyő községben Creciunean Aurél gazda a román ünnepekre az egyik szomszéd faluba ment. Távolléte idejére Lazar Juont bízta meg, hogy viseljen gondot a házra és állataira. Lazar Juon a megbízást arra használta fel, hogy feltörte a gazda házat és ellopta megtakarított pénzét. A tolvajt letartóztatták. — Erzsébetvárosban Roth János pékmestert a sajnása fosztotta ki. A 19 éves pék és betörőnást egyik barátja lakásán tartóztatták le.

— Csikmegyei hírek. Tudósítónk jelenti: Kedden és szerdán zajlott le a csikszeredai tavaszi állatvásár, amely a régi időkben a megye, sőt az egész Székelyföld egyik legnagyobb vására volt. Ezúttal katasztrófális eredménnyel végződött. A gazdák feltűnően nagy számban hajtották fel állataikat, vásár azonban nem volt. Alig husz pár cserélt gazdát rendes áron, több vásárt csere és részletfizetés alapján kötötték meg. Régebb ez a vásár milliókat hozott Csikmegyének, most talán 10 ezer lej idegen pénz sem maradt ott. A legnagyobb baj az, hogy a gazdák nem tudták állataikat értékesíteni s így adótarozásaik fejében potom pénzért vesztegetik el azokat a környéken végrehajtották. — Kirják Jánosné gergyóvaszlábi 32 éves asszony összevesztett a férjével, aki a felesége szája előtt a korcsmába menekült. Az érzékeny asszonyt annyira elkésztette férje viselkedése, hogy felakasztotta magát. — André György gyimesbükkői gazda elküldte hazulról a feleségét és gyermekeit s aztán felakasztotta magát. Mire gyermekei hazatértek, már halott volt. Anyagi gondjai kergették a halálba.

★ A BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR látogatói „Az Est” pavillonjában kaphatják meg lapunkat. (be)

BUTORAINK
MINŐSÉGE
ÁRAINK OLCÓSÁGA VERSENYEN FELÜL ÁLL!

Székely és Réti
BUTORGYÁR R. T.
BRASSÓ.
BUKAREST MAROSVÁSÁRHELY

Nem lehet tovább ölbeletti kézzel várni!

Németországi tervek a munkanélküliség enyhítésére

Munkaalkalom a munkanélkülieknek adókedvezményekkel kombinált belső kölcsön útján

Berlin, május 5. Németországban hetek óta tárgyalások folynak, amelyek azokat az utakat és módokat keresik, miképpen lehetne a hat milliónyi német munkanélküli tömegnek megfelelő munkaalkalmat keresni. A tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy azoknak anyagát most már a minisztertanács elé bocsáthatják. Tekintettel, hogy Brüning kancellár néhány nap óta ismét Berlinben tartózkodik, szó lehet arról, hogy a német kormány ebben a kérdésben is végleges döntést hoz.

Rendkívül nagy körültekintéssel kell a német kormány tanácsának választani. A legérdekesebb terv — és minden valószínűség szerint a kormány is ezt a tervet fogadja el, — hogy

meghatározott összegű belső kölcsönt vesznek fel.

A kölcsön feltételei szerint mindazok, akik ebből a kölcsönből jögyeznek, adókedvezményeket kapnak. Ezek az adókedvezmények olyan nagy je-

lentőségűek, hogy a kormány biztosra veszi, hogy a kölcsön jegyzésében mindazok résztvesznek, akik a jelenlegi horribilis adókat nem bírják.

Az így lejegyzett belső kölcsön adta alap felhasználásával olyan közmunkákat létesítenek, melyek a munkanélküliek százszázalékos foglalkoztatását és ennek a kölcsönnek egy részét arra használják fel, hogy a munkanélküli munkások egy részét állami földekre kitelepítsék, hogy azok ott mezőgazdasági munkát végezhesenek és legalább a saját ellátásukhoz szükséges terményeket előállítsák.

Ugyanezzel a belső kölcsönrel kapcsolatban valószínűleg megoldják a rövidített munkaidő régtóta vajdó problémáját is. Németországban ezidőszent már csak negyven órák a munkahetek. Ezt a negyven órást hetet 36 órássá akarják zsugorítani, amely rövidített munkaidő újabb embertömegek foglalkoztatását eredményezné.

UGY SZERETTE A LOVAKAT, HOGY EMIATT SOHASEM AKART AUTÓRA ÜLNI

A fenti kép gróf Westphalen német nagybirtokosát ábrázolja. Ő volt a német lóspört vezére. Fogadalomból sohasem ült autóra. Most halt meg 60 éves korában.

— A Tutsek-nővérek hangversenye. A Tutsek Piroka és Ilonka május hó 9-iki hangversenye iránt egyre fokozódik a műértő közönség érdeklődése. Az Aulában este fél 9 órai kezdettel megtartandó hangversenyre szóló belépőjegyeket a buzasori Hiemesch-féle könyvkereskedésben lehet váltani. A művésznőket zongorán Bickerich Viktor zeneigazgató, a kiváló zongoraművész fogja kísérni.

— Kényszereregységek a marosvásárhelyi törvényszéknél. Tudósítónk jelenti: A marosvásárhelyi törvényszék elfogadta Volster és Kertész divatru cég kényszereregységi kérését. A cég passzívainak 1.306.619, aktívainak pedig 1.783.268 lej a végösszege. Hitelezőinek 2 éves terminussal 100 százalékos visszatérítést ajánlott fel. — Az itélőtábla Gross Ödön textilárucég kényszereregységi kérését hagyta helyben. A cég aktívái 3.064.198, passzívái 4.799.437 lejre rugnak.

— Gyógyszerészek az új gyógyszertervezőnyről. Az Erdélyi és Bánsági Gyógyszerészek Szövetségének marosvásárhelyi tagozata, amelyhez Marosmegye, Csik, Udvarhely és Kisküküllő gyógyszerészei tartoznak, megtartották ezévi közgyűlést, amelyet mint diszelnök Hintz Zoltán marosvásárhelyi gyógyszerész nyitott meg. A tisztújítás során ismét a régi vezetőséget választották meg, élén Osváth Károly marosvásárhelyi gyógyszerésszel. A közgyűlésen felszólalt Somlea Mihály kolozsvári gyógyszerész, a Szövetség elnöke is, aki élehangú bírálatot mondott a Pamfil kolozsvári egyetemi tanár által kidolgozott új gyógyszertervezőnyről s arra hívta fel a megjelentek figyelmét, hogy az erdélyi gyógyszerészek helyzetét nem szabad arra a színvonalra lezülleszteni, ahol még ma is állanak a regáti gyógyszerterárok.

— Legényvirtus. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Harasztkerék községben véres szerelmi tragédia játszódott le. Ferenczi Károly és Bereczki Gergely oda- való legények egy leánynak udvaroltak s emiatt haragot tartottak. Szerdán a falu

főterén összeszólalkoztak és egymásnak mentek. Bereczki kést ragadott és Ferenczi több késszurással megsebesítette. A késelő legényt letartóztatták, áldozatát pedig kórházba szállították.

— Aranyénnél és az ezzel járó beldugulás, repedés, kelés, gyakori vizeleti inger, derékfájás, mellszorulás, szívdobogás és szédülési rohamoknál a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata kellemes megkönnyebbülést eredményez. A belső bajok orvosi az igen enyhe hatású Ferenc József vizet sokszor mindennapi használatra reggel és este egy-egy fél pohárral mennyiségben rendelik. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— VÉNDIAK-TALÁLKOZÓ. A kolozsvári református kollégium Pártfogó Egyesülete az idei vendiák-találkozó napjára június 29-ét tűzte ki. Arra kéri a kollégium volt tanítványait, hogy az egyes évfolyamok évtizedi baráti találkozóit is erre a napra tegyék s az összejövetelen, amely délelőtt 11 órakor ünnepélyes istentisztelettel kezdődik, minél számottevőbben jelenjenek meg. Ajánlatos, hogy a vidékiek előre értesítsék a kollégium igazgatóját, hogy részükre megfelelő szállásról gondoskodhassék.

— 350 SIKERES MŰTÉTET VÉGZETT, PEDIG NEM VOLT ORVOS. Nagy feltűnést kelt Milánóban egy Lanzilotti Kamilló nevű ember letartóztatása, aki évekig működött, mint gyakorlóorvos és nem kevesebb, mint 350 sikeres operációt hajtott végre, anélkül, hogy valaha orvosi egyetemre járt volna. Azok közül a rendkívüli bonyolult műtétek közül, a melyeket végrehajtott, legnevezetesebb egy orroperáció, amelyet az olasz repülőgépészeti egyik ismert ezredes hajtott végre. Lanzilotti orvos kézikönyvet is adott ki, amelyről azonban később kiderült, hogy egy már ismert német könyv másolata.

— Angliolimpiász Brassóban. Akik az elmúlt ünnepek alatt véletlenül betévedtek a brassói Pest szálloda udvarára, bizonyára felfigyeltek arra a harsány és vidám dübörgésre, amely a fedett kuglipálya felől hangzott. Nevezetes kugliversey játszódott le ottan. Brassóban tudniillik nemrég megalakult „Vig Társaság” elnevezésű alatt a sporttevézők egyesülete, amelyhez a román husvét ünnepeire eljött Kolozsvárról a „Jó Barát” tevéző társaság, barátságos mérkőzés lejátszása végett. A kolozsvári vendégek legnagyobbbbszt családtagjaikkal érkeztek Brassóba. A vidám, de azért heves kugliverseyben a brassói csapat aratott győzelmet, 2:1 arányban verve meg a lejártszott partikat s ezenkívül még 53 tétet is szerzett a győzelemmel. Bucsuáskor a kolozsvári kuglibajnokok emlékszázlóval ajándékozták meg szerencsésebb ellenfeleiket.

★ KELLEMETLEN SZAJSZAGNAL gondosan gargarizáljunk a jó Chlorodont szájjal. Próbá meggyőző. Üvege Lei 48.— és Lei 98.—.

★ TÖRVÉNY a mezőgazdasági adósságok szanálásáról, magyar fordításban, ára 20.— Lei. Az eredeti román és magyar szöveg egyben, 35.— Lei. Postai rendeléseket csakis a pénz előzetes beküldése mellett eszközölünk, portóra külön 6.— Lei küldendő be. A Brassói Lapok könyvosztálya.

— KEDD A LEGTOBB ÖNGYILKOSSÁG NAPJA. Amerikában, ahol csak magában Newyorkban 1478 öngyilkosság volt a múlt évben, lázáz buzgalommal dolgozik az életmentő liga, amelynek élén egy volt lelkes munkődik. A liga fáradozását sok esetben siker koronázza és számos embert tudott rábírni, hogy lemondjon öngyilkos szándékáról. A liga megállapítása szerint kedden ezen a napon is délfelé történik a legtöbb öngyilkosság. A liga elnöke ezt így magyarázza: Vasárnap tanulmányozzák az emberek az újságok álláshirdetéseit, hétfőn járnak a címek után, kedden pedig belátják fáradozásuk hiábavalóságát és kétségbeesve elhatározzák, hogy véget vetnek életüknek.

Szerkesztői üzenetek

Béke. Nem olyan harmónikus, mint az elmúlt évek, s a háború bűnét, iszonyát, inkább szavakban, mint gondolatokban és képekben fejezi ki s ami erő és propagatív lendület van benne, nehezen érvényesül a szubjektív hangjáról. Verset egyébként csak kivételesen közlünk, s ez nem az, mint az előző sem volt az, amiért a kivétel szabálya alól kivétel tehetnénk.

I. F. (550.315) Tessék a kolozsvári franciákonkhoz, (Piața Unirii 15.) küldeni, vállalat megjelölésével ajánlatát.

G. E.-né. Pár nap alatt teljes információ szolgálunk az ügyben.

„Z.” Tessék a Magyar Párt bukaresti irodájához fordulni, ott bővebben fogják tájékoztatni az ügyről és el is járnak benne szükséges költségek megtérítése mellett. A nosztrifikálás mindenestre nehéz és körülményes.

Lakatos. Csak az az anyakönyvi hivatal adhat bizonyítványt, melynél a születést bejegyezték, tehát az illetékes budapesti. Elhatározása van a leány. A házassághoz a fiatal ember születési, személyazonossági, állampolgársági, lakásbizonyítványa és a katonaságtól is bizonyítvány szükséges. Ha elmulasztja, megnevelhet, mielőtt leszolgálatra katonaságot. A leányra nézve, a speciális esetben kérjen az ottani anyakönyvi hivaltól információt.

Sz. L. Igazán kár ilyen képtelen kérdéseket, mint a kör négyesgöcsítése, foglalkozni. Ilyen pályázat nem volt, s így feltételei s az a rajza értékesítésének módját sem jelölhetjük meg.

Nagyszebeni előfizető. (031601.) A legjobban ha megveszi, vagy valakitől kölcsön kéri a lakbértörvényét és abból állapítja meg a lakbért illetőleg. Általában a házlyiségek száma szerint, az 1929-es bér vagy 25 százalékkal kevesebb a bér.

K. M., Vulkán. Sajnálattal, a kivétel címmel nem szolgálhatunk.

Gépész. Nehéz helyzet, de mégis óvjuk a kárról, hogy kényértörésre vigye a dolgot, inkább tünni és várni, mint szakítani.

D. S. Sajnáljuk, de a reklamált cikket nem találjuk a kéziratanyag közt, nem tudjuk tehát, mi történt vele.

SORSJEGYEKRŐL

K. Gy., Kovászna. Szerb sorsjegyet 100 leárral kihúzták. — J. János, Marosvásárhely. Olasz vöröskereszt sorsjegyei egyenként 35 leát nyertek. — B. L. S. Olasz vöröskereszt sorsjegyet 35 lírával kihúzták. — Körösi Sorsjegyei, (mentő, ref., zsidó) nem nyertek. — K. R., Dicsőszentmárton. P. Sándor. B. Sorsjegyeik nem nyertek. — Lázár Marosvásárhely. Tessék címét közölni, hogy levelére választhassunk. — Dentist, Nagybánya. Értékesítési E., Bánffyújnyad. Sem olasz vöröskereszt sem szerb dohányzsorsjegyei nem nyertek. — R. Zs., Marosvásárhely. Sorsjegye 35 lírával nyert.

— Az összes bel- és külföldi sorsjegyek reményjegyzékeket állndóan figyelemmel kíséri és kívánatra felvilágosítást nyújt. B. L. olvasóinak a Széplaki Takarékpénztárt R. T. Berettyószéplak. (Suplacul de Bărcău, jud. Bihor.)

ASTRA (Apolló) MOZGÓ
BRASSÓ

Május 6-ától, péntektől a legszebb és legizgalmasabb műsor kerül bemutatásra, amelyet eddig Brassóban láttak:

Emil és detektívek
Kästner Erich regénye nyomán
140 gyermek szereplővel

Suzy and Mischa Rück
— London Colosseum — Valeriu tango excentric.

Adrianne Horváth
a bécsi operától — Traviata nagy áriája.

Orion — Sisters
— a kolozsvári opera prima bejelentése

A Hitler-győzelem kihatásai

A porosz miniszterelnökséget, a belügyminiszteri és kultuszminiszteri tárcát, a parlamenti elnökséget és Berlin rendőrfőnökségét követelik a nemzeti szociálisták

Berlin, május 5.

A Hitler-győzelem eredményeit a nemzeti szociálisták Németországban még nem realizálták. A választások óta eltelt két hét alatt az egymással szemben álló pártok között komoly közeledés még nem történt. Mindkét párt a másiktól várja a kezdeményezést, mert tisztában van azzal, hogy amelyik párt az első lépést teszi, a kemény küzdelemben alul marad.

Annai kétségtelen, hogy a porosz parlament csak úgy tud dolgozni, ha az eddigi vezérpárt, a szociáldemokraták, egyesült centrum, koalícióra vagy legalább is egyezsége lép a nemzeti szociálistákkal.

A nemzeti szociálisták étvágya nagy, ezzel a centrum tisztában van, de még ma sem tudja, hogy milyen mértékig merészkednek.

Rosenberg nemzeti szociálista képviselő,

akik Hitler elnökké választása esetén mint az új birodalmi kormány külügyminiszterét emlegették és aki Hitler megbízásából már tavaly tárgyalat Londonban, ma a Hitler-lapokkal meginterjúvoltatta magát. A nyilatkozatban — nyilatkozik.

Szerinte ha 17 centrum képviselő mellett a 137 szociálista képviselőt a mult parlamentben megillette a porosz miniszterelnöki, belügyminiszteri, kultuszminiszteri, parlamenti elnöki stánum és ezenfelül Berlin rendőrfőnökének stáluma is, akkor ma, amikor csak 68 centrum párti képviselő ül a porosz parlamentben és vele szemben 162 Hitler-párti mandátum áll, vajjon a nemzeti-szociálista képviselőket nem illet-e meg ugyanennyi és ugyanilyen pozíció? Rosenberg nem maga a párt és — máris ilyen étvágya van.

Vajjon a párt maga, ha nyilatkozik, mit fog még követelni?

„Henry nem avatkozik Európa családi viszályába“

Kisértet arra, hátha többet lehet megtudni, ha az ember egy genfi diplomata feleségét kérdezi

Stimsonné elmondja, hogy mit tapasztalt Európában, szerinte a leszerelési konferencia csak a nagyhatalmak játéka

Genf, május 5.

Felóra hosszat bolyongunk a Genftől tíz kilométerre fekvő Bessinge falucska agyon-ázott parkjai és főúri kertjei között amíg egy titokzatos külsejű, fehér zsalugáteres kastély elé érünk. Amint a rácsos kapun motorká-lunk, észre vesszük, hogy az őrház homloká-ról különös felirat kandikál elő: „Ha az ur nem őrizné a házat, ugys hiábavaló volna vigyáznia rá.“

— Jó napot kívánok, — szól ránk az őrházból egy hang s azzal kijön egy detektiv. Sajnos, — mosolyog, — a magyar sajtóval sem tehetünk kivételt. Stimsonék most utaznak és már nem lehet senki fiának sem a szü-nük elé jutni.

Szerencsére nálam volt Stimson titkáranak a névjegye, amelyben meg volt hagyva, hogy az államtitkár felesége kéretett magához és okvetlenül engedjenek be a kastélyba.

Bevezetnek egy gyönyörű terembe, ahol ódon faragású butorok, fehér parókás portrék és Calvin-korabeli könyvek közt várunk néhány percig. Egyszerre belibben egy idősebb hölgy, Mrs. Mabel Wellington, Stimson ame-rikai külügyminiszter felesége. Kedves moso-lyu, ma is bájos, közvetlen teremtés, utazó kosztümöt visel és sportsapkát, így fog utaz-ni a délfancia tengerpart tündéri tájai felé.

— Bocsásson meg, Asszonyom, amiért ezt a randevut kérve, éppen elutazása előtt za-varom néhány percig.

Stimsonné jószágon nyíltsággal rátkveti élenk szürkés-kék tekintetét.

— Csak hogy nem tudok mit mondani... Hisz a férjem nem enged politizálni. S az igazat megvallva, nem is nagyon értek hoz-zá.

— Hogy telt el az európai időzése?

— Nem most vagyok először az öreg föld-részen, — mosolyog. Már az elmúlt nyáron is Párisban töltöttem néhány hetet férjemmel, aki éppen a Hoover-féle moratóriummal bihe-lődött. Nagy élvezetet szolgáltatott számomra Párisban kiváló művészek és nagy mester-művek emlékeit kutatni. Ott kóboroltunk óráig Zóla „eredeti“ kéziratai és Rembrandt vásznai között. Végül összevadászoltunk né-hány régi fametszetet és értéktelen kandellá-bereket és nagy dicsőséggel hazavittém a fér-jemnek. Henry pedig, (állandóan így mondja Stimson), aki szkenvedélyes mügyűjtő, mikor megpillantotta kincseinket, jókedvűen elka-cagta magát:

— Hiszen maga összevásárolta egész Pá-rist...

— És most Genfben?

— Örökös, izgatott kérdésváladások között mult el időm! — komolyodik el Mrs. Stim-son. Éjjel-nappal a telefon... Berünből, Páris-ból és Rómából Mintha a táviródrót hálóza-tán Európa minden izgalma idefutott volna Bessingebe, a mi rövidéletű európai Tuskulá-numunkba. Igaz-e, hogy mindennek vége? Nem igaz! A közvélemény nyugtalan, mert a szereplőknek nem volt kedve a rivalda előtt hajlongani. Ámde a dráma színjátékának csak egyetlen felvonása pergett még le. A kulisszákat pedig változtatni kell, nehogy ki-

fáradjon a szem. Csak egészen rövid felvo-násközt töltünk el Cannesben és azonnal ha-jóra szállunk, hisz a következő felvonásban Európának hihetőleg úgy sem lesz szüksége a „semleges öregekre.“

— Láthatja, milyen nyugodtan indulunk, — mondta Stimson felesége és olyan remény-kedés csendült ki hangjából, mintha Európa minden baját elintézték volna. Henry éppen eleget éjjelezett és sokkal kevesebbet sétált velem reggel a parkban, mint Washington-ban. Pedig ezek a reggeli séták, a pázsit és a friss madárdal mellett, együttlétünk leg-kedvesebb percei szoktak lenni. Különösen akkor volt rossz a kedve, mikor első és utol-só látogatása után visszatért a Népszövetség-ről.

— Minél több emberrel tárgyalt, annál na-gyobb gomolyagban gyűltek össze homlokán a gondolatokba-merültség felhői. Amint lar-dieu és Brüning, MacDonald és Litvinoff, Sir John Simon és Grandi, Apponyi, meg Benes egymás kezébe adták a kilincset, arra gondoltam: hiba volt Henrytől, hogy kockára tette egészségét az európai torzalkodások miatt. De ő

megnyugtatótt, hogy tulajdonképpen nem avatkozik bele az európai családi viszály-ba

és elégtétel számára, ha, mint kívülálló fél tehet valamit a szembenálló hatalmak és né-pek közeledéséért.

— Mindenüvé elkísérem Mister Stimson-t, de csak azért, hogy otthonias derűt és kedé-lyességet varázsoljak köréje. Öt évig, amíg férjem a Fülöp-szigetek kormányzója volt, rendes háztartást vittem mellette. Azt hi-szem, itt, Genf közelében is sikerül felidéz-nem azt a nyugodt légkört, ami washingtoni otthonunkat jellemzi. Férjem csak feltétlen csendben tudja megérlelni politikai ideáit és úgy gondolom, éppen a nagypolitika ügyé-hez járultam hozzá, ha elfelejtetem vele né-hány percre az aggasztó európai gondokat.

— Szeretném tudni, Asszonyom, mint véle-kedik Ön a leszerelésről?

Stimson asszony válasza az volt, ha rajta állna, betiltaná a filmhíradók fantázia-izga-tó jeleneteit, amelyekből itélve azt lehetne hinni, hogy az Ujvilágban egyébbel sem fog-lalkoznak az emberek, mint bombákat szór-nak a repülőkről a parti erődítményekre.

— Először is nincsenek parti erődítménye-ink, — folytatja élenk, — mert mind le-rombolták őket. Másodszor nincs hadsere-günk és a tengeri flottánk is egészen békés valami, amióta a „Two Power Standard“-ot, a két állam egyenlő hatalmi nivójának poli-tikáját folytatjuk, ami annyit jelent, hogy egyetlen dreadnaught-tal sem tarthatunk fenn nagyobb számú flottát, mint angol testvé-reink.

— A leszerelés az európai hatalmak társas-játéka.

— Nem mondhatná-e meg, Asszonyom, ki-alakult-e az Államtitkár urnak valamilyen véleménye a dunai államok helyzetéről?

— Ön túl sokat kérdez tőlem, — nevet fel kedvesen Stimsonné. De férjemnek, mint jól amerikaiának, egyéb véleménye nem is lehet

erről, mint: Segíts magadon és az Isten is megsegít!

— Tehát mindent egybevetve...

— Megelégedetten utazunk vissza Ameri-kába! — hangzik a rokonszenves hölgy vá-lasza. Csak otthon újból előlről kezdődik majd minden izgalom, a kis Lindbergh-baby elrablása miatt. Ez az eset, amelyben Önök nyilván tipikus amerikai szenzációt látnak. bennünket, sajnos, a családi veszteség érzé-kenységével sújtott. Morrow bankár, a baby nagypapja ugyanis, aki az elmúlt ősszel oly tragikus gyorsasággal halt meg, férjem egyik legmeghittebb embere volt. Azt hiszem, ép-

pen, mert Amerikáról van szó, még mindig megeshetik, hogy a megtört szívű szülők egy szép napon viszont látják szerencsétlen ki-csinylüket.

Itt az indulás perce. A kastély táján nagy, a sürgés-forgás. Stimsonné barátságosan csók-ra nyújtja kezét és távozik. Nemsokára el-gördül a hatalmas autócar, Cannes irányá-ba, a francia hegyek felé cipelve az amerikai külügyek mindenható urát és gyöngéd hitve-sét. S a mohaborította kastély, ahol a törté-nelem egyik epizódja zárult le, újból elmerül a titokzatos hétköznapiasságban.

Seidner Imre

Házkutatás adóvégrehajtás ürügye alatt

Teljesen letarolt területeken vadásznak a csíki csókák

A csendörök még mindig nagyon védik a Kreuger érdekeit

Csikszereda, május hó 5

A kapcsolt területeken mindenütt ki-méletlen szigorúsággal folyik az adóbe-hajtás. Főleg a kisebbségi területeken. Ott, ahol az adók 70—80 százalékát már behajtották s ahol az a másik 20—30 szá-zalék amugy is irreális, sőt sok esetben törvénytelen kivetés volt. Kegyelem azonban nincs sehol senkinek...

Csikmege azonban még ebben az ál-talános adóterrorban is különlegességet mutathat fel. Itt megindulnak az adóvégrehajtók, csendörök kísérik őket s az adóbehajtás, illetve a foglalás ürügye alatt

formális házkutatásokat tartanak.

Az adóvégrehajtók az állítólag „elrejtett“ pénzek után kutatnak, mert jutalmat kap-nak a „fokozott“ munkáért, a csendörök pedig szintén külön jutalmakra pályáz-nak a felkutatott és lefoglalt öngyújtók révén. Kényelmesebben nem is lehetne megoldani ezt a házkutatási vágyakozást, amelyhez így nem kell semmiféle törvé-nyes eljárás és ügyészégi engedély.

Csak néhány példát említnék meg a sok közül.

Csikplocán Gál Mátyás adóvégrehaj-tó kidobálja az udvarra az ágynemü-ket és minden más megmozdítható tár-gyat, mert „hátha oda van elrejtve a pénz“.

Közben a kíséretében levő csendör „szét-néz“ egy kicsit a lakásban és a portán. Tiltott dolgok után szimatol. Az előzetes foglalás nélkül kidobált falusi kincseket

pedig szekérre rakják és elhordják. Ha valaki szólan mer s arra kéri az adóvégrehajtót, hogy bánjon kiméletesebben a más vagyonával, döllyfösen jelenti ki hogy neki senki sem parancsol.

Csikmenaságon Adorján Józsefnél a mult félévi és az idei félévi adóba két lovat, két disznót, 5 juhót és ugyanannyi bárányt, 10 párnát, egy ágycat és egy szekrényt foglaltak le.

Csiksomoránban három végrehajtó, két csendör, két községi esküdt és a köz-ségi bíró indultak meg az adót behajtani. Bakó Lázártól minden mozdítható holmit elvittek. A végrehajtó öngyújtót is kere-sett s ezért felverte az egész házat. Így akadt rá a gazda fiának a hegedűjére. Ugy látszik, megkivánta, mert a többi után a hegedűt is kocsira rakatta. Egyéb-ként a hegedű egymaga is meghaladja azt az értéket, miért a foglalás történt.

Felcsik, Alcsik és Gyergyó falvaiból tö-megesen jön a panasz az adóvégrehajtók tulkapásai miatt. A párnákban keresik az „elrejtett“ pénzt s ez a kutatás nem valami kiméletes formában történik meg. A csendörök az öngyújtók iránt érdek-lődnek tulságosan. Nem egy házban az összes szekrényeket, ládákat átkutatták, sőt még a padlásokat sem restelték meglá-togatni. Már-már fontosabbnak látszik az öngyújtók utáni hajszja, mint maga az adóbehajtás, amely jóformán csak lehe-tőséget nyújt ezekre a törvénytelen és felháborító kutatásokra.

Az elkéseredés napról-napra nő a fal-vakban.

Miért kell
2 ARCKRÉM
minden arcbőr számára?

Annak az aktiv, munkás életnek a következ-tében, amelyet a nők a mostani időkben folytatnak, az arcbőr érzékeny szövetei sokkal inkább vannak ki-téve romboló hatásoknak, mint ezelőtt.

Hogy az arcbőr por és kedvezőtlen időjárás elle-nére is megtartsa hamvas-ságát, idejében és figyelem-mel kell ápolni. Manapság nem elegendő egyetlen arc-krém. Minden epidermisz 2 krémet követel — egy zsi-rosat a por és a tisztátlan-ság eltávolítására és egy zsirtalant, a puder számára és az arcbőr védelmére szél és nap ellen.

Ponds két krémjét a bőrgyógyászat legkiválóbb spe-cialistái készítik, hogy a bőr finom szöveteit meg-védjék. Epen ezért a mű-vészvilág legszebb női, mint Lil Dagover, Olga Tschekowa és sokan má-sok a 2 Ponds krémet, a következőkép használják:

Pond's Cold Creamel naponta többször bősege-sen használjuk, vagy lefek-vés előtt és azután puha ruhával letöröljük. A finom olajok felszívják a pórusok mélyére hatolt tisztátlan-ságot és pótolják a levegő által elvont zsiradékot, miáltal táplálják az epider-mist.

Pond's Vanishing Creamet puderezés vagy elmenés előtt használja. Megvédi az arcbőrt a szél és a nap ellen. Ez a krém nem tar-talmaz zsiradékot és azon-nal eltűnik az arcbőr póru-saiban. Az arcbőr bársony-sima lesz és fénytelen és a puder csodálatosan meg-marad.

Egy nagy tubus Vani-shing vagy Cold krém 80 leibe kerül. A kis tubus csak 40 lei.

POND'S
COLD CREAM
VANISHING CREAM

MINDEN JOBB DROGERIÁBAN KAPHATÓ

MAJUS 2.

Közgazdaság

A FELHIGITOTT DOLLÁR

(Az amerikai infláció perspektívájának kontúrjai)

A múlt évben, szeptember 21-én történt, hogy Anglia kormánya felhatalmazást adott a Bank of Englandnak, hogy bankjegyeit aranyra többé ne váltsa be. Anglia leért az aranystandardról.

A hatás döbbenetes volt. A világ összes tőzsdéit máról-holnapra becsúkták. A font árfolyama estétől-reggelig harminc százalékos esést szenvedett.

Szeptember 21-ike vasárnap volt. Pontosan éjjelkor bocsátotta ki a kormány a kapitalista világrend történetében páratlanul álló felhatalmazását és hétfőn hajnalban arra ébredt a világ, hogy arany nélkül is lehet élni.

A hatás azonban regenerálódott. Az értékeiben megalapozott pénzrel termelt angol-ipar fel tudta venni a versenyt a racionalisabban termelő európai és amerikai iparokkal és ma az amerikai helyzet, hogy Anglia külkereskedelmi mérlege, amely 1913-ban még csak 134 millió fonttal volt passzív, de 1929-ben már 382, 1930-ban pedig már 387 millió font passzívával büszkélkedhetett, újra aktív.

Az angol költségvetés egyensúlya is helyrebillent.

Az aranytalán pénz nem megoldás még, de legalább utmutatás.

Az aranytalán pénz még nem jelenti azt, hogy minden munkanélküli munkához jut, mert a termelési versenynek célja és értelme van, de legalább annyit elért, hogy az elzárkózó, az úgynevezett autarkikus politikának nyakát szegte.

Az utolsó két esztendőben egyre inkább olyan gazdasági politika kapott lábra, amely nem akar más államot foglalkoztatni. Ez a gazdaság-politika azt mondja, hogy csak onnan vesz, ahol tőle is vesznek és annyit vesz, amennyit az eladó tőle vásárol. Ez az elzárkózás, amelyről az elmélet egy jó ideig azt hitte, hogy maga a kibontakozás, aktivizáció, ugyan úgy a kereskedelmi, mint a fizetési mérlegeket, de még jobban elbénítja és titelenségre kényszeríti az embert. És mindez a valuta-politika kedvéért!

A valuta-politika, a stabilizáció él és közben az ember éhenhal.

Anglia után most Amerika ugrott ki a sorból.

A tegnapi megszavazott törvény stabilizálja a dollárt és ugyanakkor felhatalmazást kapnak az amerikai Federal bankok, hogy tíz milliárd dollár értékű új dollárt bocsássanak ki.

Méreteiben és kihatásaiban ez az amerikai bankjegy-kibocsátás és a vele kapcsolatos stabilizáció sokkal nagyobb jelentőségű, mint az angol font szeptemberi „árulása” volt.

Az Egyesült Államoknak 1930-ban még csak 1.664 millió dollár volt a bankjegy forgalma, de ennek a forgalomban lévő bankjegy mennyiségnek 176,7 százalékos volt az aranyfedezete. Ha erre az arany mennyiségre az új Steagel Glass Bill alapján tíz millió új dollár bocsátanak rá, akkor az Egyesült Államoknak majdnem tizenkét milliárd pénze lesz, — negyven százalékos aranyfedezettel.

Anglia iparát az fojtogatta, hogy magas volt a font nemzetközi értékelése. Amerika volt a font nemzetközi értékelése. Amerika expanzív ipari és kereskedelmi politikáját az szegte földhöz, hogy 176 százalékos volt pénze aranyfedezete.

Amerika ezzel a gesztóval még nem tért le az aranyalapról, csak meghigította a pénze aranyfedezetét. Százhetvenhatról — negyvenre!

Amerika nem könnyen lépett erre az ugródeszkára. Az összes ismert és javasolt redeflációs módszereket kipróbálta előbb, mielőtt a sötétbe ugrott. Mutatóba csak egy néhány példát: két milliárd dollár alappal intézményt létesített, amelynek jogában állott a vergődő bankokat és iparvállalatokat felvásárolni, csak azért, hogy meg ne álljanak. Csak azért, hogy az embereknek munkát adjanak, csak azért, hogy a munkás fogyasztáshoz, Lombard szabályait megenyhítette. Lombard hitelekkel adott, holott évtizedeken át nem ismerte a Federal Bank a lombardüzletet. Az államkötvények visszavásárlásának maximumát heti 25 millió dollárról 50 millió dollárra emelte fel, csak hogy az állami kötvényekben lekötött pénzt mobilizálja tegye. Olyan kamattételeket állapított meg, amelyek már szinte nevelésesek. Ma az amerikai bankrátja a világ legolcsóbb bankrátája. A múlt év június óta szisztematikus kamatoltságot teremtett Amerika és azóta bankrátája állandóan 1,5 százalék körül mozog. Ez az olcsó pénzzel a legolcsóbb Páris, Zü-

rich és Amszterdam sem tudott versenyezni, amely az 1,5 százalékkal szemben csak két százalékos pénzig merészkedett le.

Minden operáció hiábavaló volt. A termelő és üzleti élet nem indult meg.

A tőke nem akar dolgozni, mert a produktumot nem lehet eladni.

Nem és nem!

Talán most? Talán most, amikor lepocskondi az ön maga pénzét, most, mikor felhigította a kemény, szilárd és csillogó aranyat, folyékony, laza arannyá.

Nem csak azért higitott Amerika, mert így több pénzt adhat a termelő tőke kezébe, hanem azért is, hogy meggondolkoztassa a láda fiába menekített teaurált dollárt. Az a dollár, amelyet elzártak és kizártak a termelésből, akkor, amikor 1929-ben kitört a bizalmi krízis, 176 százalékkal arannyal fedezett dollár volt. Az a dollár, amely még ma is teaurálva fekszik, már csak negyven százalékkal fedezett dollár.

És még tovább: eddig a dollár aranyon fe-

lül fedezetét kereskedelmi váltók adták, most és ezentúl már csak azoknak az államkölcson-kötvényeknek fedezete a fedezet, a mely nem — fedezet.

Az államkölcson csak addig volt érték, a míg vagy kamatozott, vagy forgalomképes papirnak számított. Ma a legtöbb államkölcson-kötvény nem kamatozik és „befagyott” érték, mert eladhatatlan. És, ha már veszik, tönkremegy bele, aki eladja és tönkremegy bele, aki veszi.

Ez a „semmi” az új dollár fedezetének hatvan százaléka.

Ezért kellett az új dollár. A redeflációért kellett, amelynek a neve szép és a köntöse aranyos, de amely valójában hamisítatlan infláció.

Ezzel az új tízmilliárdos kibocsátással egyidejűleg újra stabilizálják a dollárt. Utóvégre Amerika nem engedheti meg, hogy új kibocsátású pénzt a világ sokkal kevesebbre értékelje, mint az eddigi dollárt, mert ebben az esetben, amit nyer a révén, azt elveszti a vámon. Ha nagyon lezüllik a dollár, elveszti Amerika külföldi követeléseinek értékét, ha nem züllik le a dollár, nem érte el ezzel az inflációval célját, nem lesz az amerikai áru a világpiacokon még ezek után sem konkurrens-képes. Így nem kaphat kenyeret az az amerikai munkanélküli, akinek érdekében

Béke lesz az osztrák-román gazdasági fronton

Rövidesen osztrák delegáció érkezik a román fővárosba

Bukarest, május 5.

Az osztrák-román kereskedelmi háborúban beállott fegyverszünet a teljes béke reményével kecsegtet.

A jövő hét folyamán osztrák delegáció érkezik a fővárosba, hogy ezáltal itt kíséreljék meg az ellentétek kiküszöbölését s nyelbeüssék a deviza-kiegyenlítésre, kliringre vonatkozó egyezményt, amely hivatva lesz újra rendezni a két ország közötti élénk kereskedelmi

árukeresét.

Addig is, amíg a végleges egyezmény létrejön, Ausztria nem vonatkoztatja a Romániából bevitt árukra azokat a tilalmi intézkedéseket, amelyeket általában életbeléptetett. Ezzel szemben a román kormány is meghosszabbította az ideiglenes kereskedelmi egyezményt. A megszorító intézkedések osztrák részről csak akkor kerülnek alkalmazásra a román árukra nézve, ha a bukaresti tárgyalások is megkieszenek.

Aradot újabb gazdasági sorscsapás sújtotta

Miért jutott válságba az Arad-Csanádi Takarékpénztár

Arad, május 5.

Több mint negyven esztendei működés után az Arad Csanádi Takarékpénztár Arad valamikor legelőkelőbb pénzintézeté, beszűntette fizetéseit. A többévtizedes bank rengeteg küzdelemmel a hátamegett kénytelen volt kapitulálni a mindent elsodró fejjesztettség, a válságnál is jobban pusztító balkezes gazdasági politika előtt. Nem a gazdasági válság vitte végpusztulásba a bankot: a válság csak megnehezítette, hihetetlen módon megnehezítette az üzletmenetet: a kegyelemldőfést azonban Argetoianu miniszter híres és sokat emlegetett konverziós törvénye adta meg ennek a kimondottan földmives-érdekeltségű pénzintézetnek, amely főképpen agrárhitelekkel foglalkozott.

Az Arad-Csanádi Takarékpénztár ügyvitelét a válság már amúgy is megnehezítette, a mezőgazdasági termékek árnyójának katasztrófális süllyedése a bank inkasszóját a minimálisra süllyesztette, azonban még lett volna mód, lehetőség arra, hogy megmentsék s vele együtt biztossítsák a betétesek huszmillió lejnyi vagyonát. A bank a magyarországi testvérintézet s a régi idők révén a legszorosabb kontaktust tartotta fenn a magyar gazdasági és politikai élet előkelő köreivel. Eppen ezek az összeköttetések tették lehetővé, hogy nem is olyan régen, pár hónappal ezelőtt, az egyik nagy — nemzetközi kapcsolatok révén legelőkelő helyen álló — magyar pénzintézet vezetői konzultáltak a beteg bank páncélszekrényei és bedagadt váltótárcái körül. A konzilium azzal az eredménnyel járt, hogy már már perfektuálták is azt a jelentős ösz-

szegű kölcsönt, amely a további vízszínenmaradáshoz szükséges volt, ám ekkor váratlanul „beütött” a konverzió. A pesti bank, a pesti pénzügyi körök már tehetetlenül állottak: az ablakon nem lehet millióss összegeket kidobni. Már pedig az Argetoianu-féle konverzió után, minden Romániába folyósított s a mezőgazdasági adósságokkal kapcsolatos kölcsön, egyértelművé vált a pénz kidobásával.

Igy történt, hogy — amint már jeleztük — az előkelő, nagymultú pénzintézet a mai napon kénytelen volt körlevélben tudatni hitelezőivel, betéteseivel, hogy fizetéseképtelenné vált.

Negyvenkét esztendőn keresztül ellent tudott állani ez a mindenkor szolid és biztos alapokon dolgozó bank az alaposan feltornynosult bajoknak.

Az Arad-Csanádi Takarékpénztár, — a mely valamikor nagy ipari érdekeltiségek középpontjában állott, — negyvenkét esztendő múlt után bezárt pénztárait, legutóbbi közgyűlésén elfogadott mérlegének adatai szerint az alaptőke 20 millió lej, a tartalékalap 7.570.492 lej, a betétállomány 180.166.597 lej, előre befolyt kamatok 5.098.131 lej.

Az 1930 évi mérlegsumma szerint a tiszta nyereség összege 5.327.194 lej volt.

Az intézetnek a fizetésbeszüntetést bejelentő körlevele külön emlékszik meg azokról a mostoha visszszámítási-hitelviszonyokról, amelyek a kisebbségi

mindez történik. Erette történik, hogy vásárolni tudjon. Szóval, mégis érettük történik, akik ma nem tudnak eladni.

Eppen ezért stabilizálják a dollárt. Ujra stabilizálják.

Az 1923-as stabilizáció szerinti paritása, a fonttal szemben, 4,87 volt. 1932. januárjáig ez a „stabil” paritás 3,36-ra süllyedt alá. A 4,87-es árfolyamon nem tarthatja a pénzt New York, mert, ha ilyen magas értékű a pénze, nem tud eredménnyel eladni. Tehát? Tehát visszatért a prosperity legelső esztendőjére és az 1921-es értéken stabilizálja a dollárt. Ujra stabilizálja! 1921-ben a dollár a fonttal szemben 4,22-ön állott. Ide akar Amerika lemenni.

Sok dollárt tehát és olcsóbb dollárt, ha csak lehet.

Ennél a pontnál még baj van. Hoover nem akarja. A stabilizációt nem akarja.

Nem tudja, hogy miért nem akarja. Kevesli, vagy sokolja? Jobban meg akarja kötni az árfolyamot, vagy nehezményezi, hogy egyáltalában kötik az árfolyamot? Szakítani akar-e azzal, hogy a pénz értékét „centiméterrel” mérik és vajjon nem arra eszmélt-e rá, hogy az egyedül üdvözítő igazság, ha a pénz értékét a munka méri fel és méri meg? Ezek nyitott kérdések még.

És ezek Amerikában sorsdöntő kérdések! Annyira élesek és lényegesek, hogy Hoover vétőjogával fenyeget.

Izgalmas napok következnek.

A nagy jelenet következik. Az a feloldó és kiegyenlítő jelenet következik, amely után legördül a függöny és befejeződik a komédia.

Amerika szereti a happy endet. De soha sem szerette és kívánta még úgy, mint amennyire ma kívánja.

És sohasem volt még annyira kétséges, mint ma, hogy eléri-e? Megéri-e?

Halász Sándor

bankok körül uralkodnak. Az állandó és örökös különböző megszorítások mellett a Banca Nationala csak igen korlátozott módon áll a kisebbségi bankok rendelkezésére hitelnyújtás tekintetében s bizony ez a körülmény is súlyosan éreztette hatásait s nem kis mértékben járult hozzá ahhoz a körülményhez, hogy a bank nem tudta tovább vezetni ügyeit. Akkor, amikor a Victoria bank segítségére olyan nagy készséggel siettek, amikor valahányszor román bankról, román érdekeltiségről volt szó, mindenkor a leggyorsabban kéznél volt a segítség, a kisebbségi pénzintézetnek a külfölddel kellett kísérleteznie, ám még a kísérlet sem járhatott eredménnyel, mert a kormány gazdaságpolitikája egészen rövidlátó módon megfedelkezett azokról, akiket a konverzió nagyon súlyosan érintett.

A dollár utja a stabilizációig

Brassó, május 5.

Az Amerikai Egyesült Államok képviselőháza törvényt szavazott meg, amely elhatározta a dollár stabilizációját. A dollárt az 1921-ben érvényes árfolyamon fogják stabilizálni.

A dollárnak a fonttal szemben való paritása 4,867 volt. Ezzel a stabil paritással szemben a dollár a fonttal szemben 1921-ben csak 4,216-os kurzust mutatott. A 4,87-es paritás 1925-től kezdve egészen addig, amíg az angol font az aranystandardról le nem tért (1931 szeptember) kisebb-nagyobb eltérésekkel állandónak mutatkozott.

A dollárnak a többi valutákkal szembeni aránya, ha szembevetjük az 1921-es árfolyamot a Hoover moratórium idejéig fennállott kurzusokkal, az alábbi képet mutatja:

	1921	1931 május
Zürich	19,55	19,34
Amsterdam	37—	40,21
Brüsszel	7,76	13,92
Róma	4,39	5,25
Koppenhága	20,15	26,78

A fenti táblázatból nyilvánvaló, hogy Amerika új stabilizációs törvényében lényegesen alacsonyabb árfolyamot akar a dollár részére s, bilizálni, mint amilyen árfolyamon a dollár a Hoover moratórium előtt volt. Ezzel az alacsonyabb árfolyammal ugyanúgy gazdasági fellendülést akar elérni, mint amilyent Anglia a font aranystandard nélküliségével elért.

* MINDEN BÉRLŐT, MINDEN HAZIURAT ÉRDEKLŐ új lakbérleti törvény, pontos magyar fordításban most jelent meg és 15 lejért kapható a Brassói Lapok könyvtárában.

KACSKES SÜTEMÉNY KÉRJEN MINDENÜTT VEKNI GAGEL KENYÉR

B. L. 9 OLDAL

MAJUS 7.

A PÁRIZSI LEÁNY

Írta: ORBÓK ATTILA:

Végigpördörte szürkülő nagy bajuszát, odakialtott a primásnak:

— No, füstös, azt a jó várdai csárdást!

A banda rázendített a vérpezsdítő, tüzes csárdásra, az alispán összevágta a bokáját Suzy előtt és felkérte.

Az öreg ur délcegen, fiatalosan ropta a táncot, a kis Suzy pedig kecsesen, szilaján pariozott s az egész társaság elámulatlan nézte, hogy milyen pompásan cifráz, mintha az összes megyei bálokat végigtáncolta volna, ahol hajnaltól reggelig csak a csárdást járni volt a szokás. Aztán az alispán urat kerek husz esztendője nem látta emberfia táncolni, akkor is egy vérbeli hercegnő kedvéért állt ki a terem közepére. A nagyszony még jól emlékezett s el is mondta rögtön Gáznak. Úgy esett a dolog, hogy jubilált a Várdán állomásozó huszárezred és az ünnepségekre eljött az ezred tulajdonosa, Vittelbach Louipold bajor herceg, a boldogult magyar királyné unokaöccse. A herceg elhozta tizenkilenc esztendő téányát, aki az ezred bálján gróf Feustritz ezredessel nyitotta meg a táncot. A mikor a csárdásra került a sor, csodálkozva nézte a táncot és megjegyezte, hogy nagyon egyszerű és szép tánc és sajnálta, hogy az udvari táncmester nem gondolt rá, hogy megtanítsa.

A diszmagyarba öltözött urak csoportjából ekkor kivált Gerely alispán, akit abban az esztendőben ültetett a megye a vicispányi székbe, meghajolt a fenséges kisasszony előtt s azt mondta:

— Olyan könnyű tánc, hogy nem is annyira a lábával, mint a szívvel kell, hogy járja az ember. Aki szereti a magyarokat, az már tud is csárdást járni!

— Oh, én nagyon szeretem a magyarokat! — mondta a hercegnagyszony.

— Hát akkor próbáljuk meg! — indítványozta a fiatal vicispán.

A következő percben már együtt táncolták a csárdást s persze az egész fényes vendégsereg őket nézte s a hercegnagyszonyt olyan óvációban részesítette, hogy soha életében el nem fogja felejteni.

A herceg, amikor látta, hogy leánya egy civil ur karján megy a bálterem közepére és csárdást kezd táncolni vele, megkérdezte Feustritz ezredet:

— Wer ist der Herr?

Amire az ezredes, aki már két éve Várdán élt, megmagyarázta:

— Az alispán... Igen nagy ur Magyarországon... Amikor itt volt látogatásban Várdán a császár öfelsege, az ő kocsiján járkált... És sokszor az alispántól függ, hogy fizet-e adót a megye, vagy nem...

A herceg szemmel láthatóan büszke volt, hogy a várdai vicispán tanította meg a csárdásra a leányát. Szóval nem az első eset volt, hogy a nagytekinélyű, komoly ur fiatal kisasszonyt táncoltatott meg.

Tánc közben mondta is az alispán Suzynek, hogy egyszer már egy germán kisasszonykát is megtanított a csárdásra, pedig hát azokat nem könnyű ám tűzbe hozni, mert már pályás korukban sört szopnak a cuclisüvegéből.

Az alispán urtól aztán kedvet kapott Dobonits képviselő s ő is megtáncoltatta Suzy-t, pedig hát az alsó ház megnyitása-akor ő volt a korelnök. (De nem is tartotta finom embernek azt, aki kisütötte, hogy őt illeti meg a korelnökség.)

Nem lehetett letagadni, hogy a párizsi leány hódított ezen az estén és örök időkre megnyerte a csatát a monostoriakkal szemben. Az alispán ur után most már a fiatalok versengtek érte, az egymás kezéből szedték ki Gázi, Lám Jancsi, Mágori, Harmathy és — mert történnék csodák — Lehota. A segédjegyző pár pohár pezsgőtől úgy felbátorodott, hogy saját jószántából Harmathy kezéből kérte fel Suzy-t, amin az együgyű Harmathy úgy felháborodott, hogy könyökével oldalba lökte a segédjegyzőt. Erre aztán Suzy kerek félórán keresztül csak Lehotával táncolt és odasugta az egyre körülötte lebzselő Harmathynak:

— Hát nem látja, hogy Izabella milyen féltékeny? Vigyázzon, mert elrontja a dolgát...

Amire Harmathy Izabellához szegődött, folyton vele akart táncolni és le nem ment a nyakáról, míg csak kora hajnalban vége nem lett a mulatságnak. De

akkor is csak különös tekintettel a beteges nagyszonyra, mert Monostoron minden vigasságot a legrosszabb esetben is csak reggel szoktak befejezni, tejes kávé, vagy káposztaléves mellett.

A kastélyból hazatérő idegenek alig hogy kifordultak a kapun, rögtön meghányták-vetették az estély eseményeit, de ezuttal, amikor Suzy-ról folyt a szó, senki sem nevezte „baltos kisasszonynak”, hanem csodálatosképpen egyszerre Vannay kisasszony lett a neve. Ami csak azt bizonyította, hogy a közvélemény nagyszerű ösztönszerűséggel meg szokta érezni a bekövetkező eseményeket.

Récsey főjegyző a Szunyogos felé vezető uton pityókás állapotban egyre azt mondta Bözsikének:

— A Vannay kisasszonytól tanulj finom modort, kedvességet... Látod, hogy kitüntette az alispán ur... A te arcodat is megcirógatta s még csak pukkedlit sem csináltál. Pedig annyit tudhatna egy Récsey leány is...

A bárónő a kocsiban kegyesen megjegyezte Mágorinak, hogy „a leány sokat csiszolódott Vannayné keze alatt.” És elhatározta magában, hogy meg fogja hívni Suzy-t a jour-jaira, ha ugyan kénytelenek lesznek a telet Monostoron tölteni.

Amikor a nagyszony és Suzy egyedül maradtak, a leány átölelte drága tanyáját, forrón megcsókolta és megköszönte neki a szép mulatságot, amit az ő kedvéért rendezett.

Vannayné csak annyit mondott:

— Büszke voltam rád ma este, Suzy!...

És Suzy boldogan, elégedett mosollyal aludt el a halott fiu ágyában, akinek a helyét a nagyszony szívében is be tudta tölteni...

KILENCEDIK FEJEZET

amelyben különös felfedezést tesz az idegen leány, budapesti barangolása közben.

Ködös, csatakos tél borult a falura, a melynek utjain tengelyig süllyedtek a sárba a szekerek. Aztán hidegre fordult az idő és vastagon belepte a hó a zsuppfedeles kis házikókat. Suzy, aki Párizs enyhe teléhez szokott, fázósan nézte a kastély jégvirágos ablakain át a fehér tájat, amely azokat a mélabus orosz regényeket juttatta eszébe, amelyeket hotel-szobájában olvasgatott magányos estén s amelyeket egyik szomszédja, Ameszisztov, egy tündőbajos, emigráns moszkvai diák adott neki kölcsön.

Kati, amióta hidegre fordult az időjárás, nagyon morózus, zsémbes lett, a nagyszony folyton köhécselt és fájlalta a lábát, a főtisztelendő sem jött fel mindennap a kastélyba, sőt néha négy-öt napig is elmaradt, ha hófúvás, vagy nagy fagy volt s a lejtős uton nehéz lett a járás.

Suzy-t a hosszú téli estéken néha titkon elfogta a vágy Párizs után. A nagyszony mellett üldögélve a kandalló tűzénél, mikor már belefáradt a felolvasásba, vagy beszélgetésbe, hosszan elmerengett s maga előtt látta a grand boulevard-t, a hol az utcát, a nyüzsgést, a változatos életet imádó párizsiak télen is künn ülnek a kávéházak terraszain kis vörösen izzó kokszkályhák mellett sütkérezve. — Eszébe jutott ottani életének minden apró részlete. Párizsban mégis csak többet tevékenykedhetett, reggel hétkor kelt, félkilenckor már osztályának puljtjai között járkált, a főnök napi ordreit továbbítva a kisasszonyoknak, például, hogy erősen ajánlani kell a vevőknek a crépe georgette-et vagy pedig a mosó etamint, amelyből igen sok van még raktáron, vagy hogy az összes eladó kisasszonyoknak ezentul egységesen szabott, egyforma kötenyeket kell viselniük, mert az igazgatóság súlyt helyez rá, hogy harmonikus látványt keltsenek...

Délben mindig ugyanabban a Rivoli-utcai bistroban ebédelte Germaine-nel, a parfüm-osztályból és Jeanne-nal, aki a lámpaernyőket árulta. Germaine meglehetősen viharos életet élt s mindig érdekes kalandjairól mesélt arcpirító szemérmelenséggel, amiben mégis valami bibiájos naivitás vegyült. Jeanne öreg, elagott szüleit tartotta el keresményéből s folyton azon töprengött, hogyan mehetne jól férjhez, valami tisztességes kispolgárhoz, aki majd az „öregjeit” is szeresse. Suzy képzeletében belekapcsolódott mind kettejük életébe, valósággal velük élt, izgatottan leste a fejleményeket. Ha Jeanne hírül hozta, hogy valaki komolyan kezd érdeklődni iránta, vagy Germaine elhagyta valamelyik szeretőjét s a másikkal, a legfrissebbel bujkált a quartier kis café-iban.

Suzanne-nak mind eszébe jutottak saját életének apró kis epizódjai, amikor bizony ő is közel járt hozzá, hogy szerelmessé legyen. Apja barátjánál, a híres Cretelle szobrásznál ismert meg egy fiatal bankárt, akit mindjárt első találkozásukkor meghódított, de aki aztán teljesen és véglegesen elrontotta a dolgát, a mikor „fényes ajánlatot” tett a leálynak. Suzanne nem vetette meg a midinette-ek életmódját, azt, hogy szerelemből, az élet, az ifjúság első nagy örömeiért oda adták magukat annak, akit szerettek. Nem állt szemben egy egész társadalmi osztály erkölcsi felfogásával. Természetesnek tartotta, éppen mint a többiek, hogy aki kényerét megkeresi az rendelkezik magával s mindenkinek joga van a szerelem gyönyöireihez. Hogy az öncélú szerelem bűnös szenvedély? Mondhatja-e ezt egy társadalom, amely az anyaságra hivatott nők százszázalékos befogja a gazdasági termelés nagy munkájában? Mindezt Suzy már tizenhat-tizenhet éves korában százszor végig gondolta. De megőrizte tisztaságát, magasabbrendű moralitásból. Elsősorban mert nem volt soha olyan szerelmes, hogy komolyan kísértésbe eshetett volna, aztán mert az egyetlen, az igazi boldogságra vágyott, a belső boldogságra, a mely a külső világtól független. És ezt az érzést csak olyan szerelem kelthette volna benne, ahol a férfi egész jövőjét az ő sorsához fűzi, s együtt küzdik ki maguknak jövőjük biztonságát nyújtó alapját. Erre tanította mindig önfeláldozó anyja és bohém, könnyelmű apja is. Pedig mennyire különböző emberek

Esős napok, nedves ruha, nedves cipő, megannyi veszély. Meghűlés, vértolulás, rheuma, ischias. Mindenünk fáj, mellünk elszorul, fülünk, enyhítsük hamar ezt a rossz érzést. Kenjünk mellünkre Sloan's Liniment-et. Melegít, mint a napsugár, oldja a congestiót, megszünteti a fájdalmat. **SLOAN'S LINIMENT** megöli a fájdalmat. Egy üveg ára 75 Lel. —

voltak. Suzy csak egyszer került komoly veszélybe. Amikor a bolondos, koldus, szegény olasz piktor, Giovanni udvarolt neki. Közel járt hozzá, hogy belegabalyodjék ebbe a szép fiuba, akinek jövője is lehetett volna, ha egy okos fej irányítja. De Giovanni-t szerelmük kivirágzása előtt hűtlenségen kapta, az egyik áruházi kisasszonyt kétszeri találkozás után már el tudta csalni a Marne-ra, éjszakai csónakutra.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vasdag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszi hirdetés esetén 25% engedmény. A bucaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

DIESELMOTOR 60—80 HP. négyütemű, jó állapotban. megvételre kerestetik. Ajánlatok postafiók 33. Arad. 17784

Székyudvarhelyen, elsőrendű fekvésű vendéglő, nagy helyiségekkel, eladó. Felvilágosítást ad Varró Elek ugyanott. 17664

Korom tulajadottsága miatt jóforgalmu üzlet eladó, gazdasági felszereléssel együtt, vagy anélkül. Cim 17688, szám alatt a brassói kiadásban.

SAROLEA 500-as MOTOR- KERÉKPÁR majdnem új, olcsón eladó. Érdeklődéseket szíves fogadom továbbít: Bartha Arpad, Sft. Gheorghé. 17761

Türkös 544 szám alatt eladó vagy hasznosbérbe kiadó nagy szobás lakás volt gyapjufésülő helyiséggel, érdeklődni lehet Borcsa Gyulánál, Türkös. 17708

Óriási virágú francia Chaband és nizzai szegfűveket erős decemberi vetésűt, azonnal szállítok. Vágtott virágá városlakosok jól értékesíthető. Patentirozott, amerikai futórőzsa, óriási teljes begóniák. Gáspár kertészet, Hoghiz, Jud. Tarnava Mare. 17788

Keresek kisebb üzletajtot kiskakart, jókarban. Matis Stefan, Satulung. 17785

350—400 mázsa prima réti széna és sarju eladó. Szép Ödönél, Tg. Secuesc. 17775

Allást nyer

Irodába délutáni foglalkozásra fiatal gyermektelen intelligens uriaszonyt kerestek. Részletes ajánlatot életkörlmények közlésével a brassói kiadásba „Iroda” jelígre. 17786

Allást keres

Vas-, fűszer- és festékszakmában jártas kereskedősegéd állást keres. Cim 17771 szám alatt a brassói kiadásban.

ANYAHELYETTESNEK, hávezetőnőnek, társalkodónőnek, vagy hasonló állásra ajánlunk fiatal özvegy uriaszonyt. Cim: Bukarest, Joncu Capitanu 14. első ajtó. 17791

Könyvek

A HAZICUKRASZAT KEZIKÖNYVE. Krbekné kintő munkája alapján a leggyesze- rűbb és a legkülönlegesebb tésztaikat mindenki házilag készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel. Ara kemény felvászonkötésben 50 lej.

CROKER REGÉNYEI kötetenként csak 35 lej. A falu szépe, A guruló kő, Jogos büszkeség, A kevély Katalin, Lismoye, A másik, Női diplomata, A szép Neville kisasszony, A vándor madár, Váratlanul. — BENICZYKNE BAJZA LENKE regényei szintén csak 35 lej kötetenként. Az áttűtetett virág, Csafádi hagyomány, A házasság titka, Hercegi korona, Nyoma veszett, Rang és pénz, A hegy- ség tündére. Kaphatók a Brassói Lapok könyvosztályában.

Biri néni szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ara kötve 130 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában. 14044

Házasság

HOSSZAS gondolkodás után elhatároztam, hogy meghirdetem magam, mert társaságba nem járok, viszont szeretnék MIELŐBB FÉRJHEZMENNÜ. Keresztény birtokos család magára maradt fiatal, állítólag csinos leánya vagyok. Földbirtokomon kívül házam, kész pénzem van. Ingatlanom megtartását, bérbeadását, vagy eladását jövődöbélimmel együtt szeretném elhatározni. Csak a komoly nőilendőtől kérek a brassói kiadásba választ „Ara- tás után” jelígre, ahonnan csak memre továbbítják. 17793

Grätzer: Fejtorna

Minisztterek és kereskedő- segédek, tábornokok és hivataloszo gák, egyetemi hallgatók és gimnázisták, elő- kező urikisasszonyok és var- rólanók, világhírű művé- szek és kis színnövendé- kek, írók és írókné egyfor- máan szórakoznak

cimu a nyelvei 2500 rejt- vényt (megfejtéssel együtt) 50 keresztrejtvény, 350 el- mesport, sakk, optika, ir- bakép, rejtvény, humor, ir- res emberek rejtvényei stb. Ara 90.— postai küldéssel 100.— utánvétel 115.— lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

B. L. Kocsis Béla

A BRASSÓI LAPOK nyomdávalatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

Fiókkidóhivatal és szerkesztőség Hunyad és Alsófehérvármegye részére Déva, Str. Ion Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza).

Főmegbízott a Regát részére: Dán Mózes, Bukarest, Str. Mihai Cogălniceanu 30. MEGBÍZOTTAK. Bukarest: Dán Dániel, Gerő Sándor, Kohn Jenő és Bartalis Ferenc. Ploesti: Grün Simon — Dés: Oszán Kálmán (Kovács Samu-u. 8.) — Kolozsvár: Neumann Ignác (Str. Dubalarilor 7. volt Timár-utca) — Torda-Aranyos-, Marostorda- és Kisküküllő- megyékre kerületi megbízott Bernát Ernő (Tg.-Mureş, Str. Câmpului 8.) — Marosvásárhely: Benjámín Árpád, (Piaţa Regele Ferdinand 53) — Nagyszeben: Székelyváry László (Str. Turului 13.) — Nagyvárad: Szabó László (Strada Constantei 2.) — Szatmár: Várdai József (Csokonai- utca 10.) — Udvarhelymegye és Székelyudvarhely: Varró Elek (Orbán Balázs-utca 31.) — Szilágysomlyó: Helyperin Ernő. — Temes-, Arad- és Krassószörényvármegyékre: Némegy Gábor (Temesvár, IV. Bem-utca 31.) — Torda: Dénes József (Str. Regele Ferdinand 25.)

Központi szervezők pénzfelvételei jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes. HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tártakkal készséggel szolgálok.

A küküllőmenti bortermelő- szövetkezet

borraktára

Brassó,
Weisz Mihály-utca 13 szám alatt van.
Telefon 133.
Szíveskedjék próbarendelést tenni!